

ek

vi utja

Egyik kisebbségi... meg, hogy Maniu...

tömegtüntetést ren-

11. A Tempo című... a parlament...

ellen tovább

a nürnbergi

11. A nemzeti

mint három hektár

ta:

hiszik, hogy a zsi-

gymely az intellektu-

és egyebek között

ta:

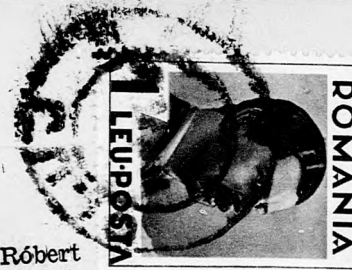
ta a birodalom hatá-

ta:

ta 11. A csütörtökről

és Lapkötés R. E.

RAT

Di Ramasetter Róbert

BUDAPEST

UJ KELET

ESZDŐPOLITIKAINAPILAV

Kérem postán... No. 224713

10. Telefon: ...

Diszkrét 2. I. e.

Ára 5 lej

Vasárnap, 1936. szeptember 13.

5696. EV. ELUL. 26. XIX. EVF. 215. SZAM

Iuca belügyminiszter nyilatkozata és a belügyminisztérium körrendelete a közrend és biztonság megvédéséről

A kommunista agitáció és minden egyéb rendbontó bujtogatás elfojtására szólította fel a belügyminiszter a prefektusokat

Bucuresti, szeptember 12. (Az Uj Kelet tud) Luca belügyminiszter a sajtó képviselői előtt nyilatkozatot tett a kormány által fogantatott rendfenntartó intézkedésekről. Széles exozéjában a belügyminiszter annak a határozott kívánságának adott kifejezést, hogy a rendőri hatóságok rendes kerékvágásba teveljék a szélsőségek resapott közéleti tevékenységét. Emellett azt kívánta a miniszter, hogy minden párt számára — a kommunistákat kivéve — biztosítsák a törvényes propaganda lehetőségét. A nyilatkozat a következőképpen hangzik:

— Önök tudják, hogy attól a pillanattól, hogy átvettem a minisztériumot, nem szüntem meg hangoztatni, hogy politikai harcunkban enyhülésnek kell beállania. Mint belügyminiszternek őszinte és határozott szándékomban megállapítottam, hogy egyes pártok a világnézetek harcát mind jobban a tettek harcára változtatják, egyben rámutattam arra is, hogy az ország rendjére nézve ebben a harcban veszélyt látok. Ezért már az első pillanatban kiáltványt intéztem az összes pártokhoz, osztályokhoz és korosztályokhoz, támogassanak munkámban és mérsékeljék eddigi tevékenységüket. Ezután személyesen fordultam politikai életünk vezetőihez. A velük való tárgyalások alapján állíthatom, hogy

a politikai harc régi metódusaihoz való visszatérés ma egyhangú óhaj, mert ezek a metódusok biztosították az ország fejlődését és tették lehetővé Nagyrománia létrejöttét.

— A prefektusok értekezlete alkalmával érintkezésbe léptem az összes felelős tisztekkel és a tőlük kaptam pontos értesülések alapján biztosíthatom önöket, hogy

a román lakosság nagy tömegeit a csend és rend óhaja uralja és ellenszeggül minden kísérletnek, bármelyik oldalról jöjjön is, ha az a fegyveres erőszak igája alá akarja hajtani.

Nyilvánvaló ebből és nem kell cáfolattól tartanom, ha kijelentem, hogy az a túlzott szenvedélyesség, mellyel ma a politikai harcokat irányítják, nem uralja a tömegeket és a kevesek is, ha felvilágosítják őket mozgalmuk súlyos következményeiről, tartózkodnak olyan határozatoktól, amelyek a hazaszeretettel alárendelik a pártérdekeknek.

— A helyzetet tehát teljes nyugalommal és bizalommal ítélem meg. Megismétem Önök előtt azt amit a politikusokkal és magiszterendü tisztviselőkkel közöltem és ami politikai programom lényege

1. A hatóságoknak meg kell előzniük és el kell fojtaniuk minden olyan visszaélést, mely törvényesen megalakult politikai pártjaink propaganda és akciószabadságát érinteni megkísérli. Senki nem engedheti meg magának, hogy hivatali teendőnek gyakorlásában vagy irásban kifejezett véleménynyilvánítási szabadság elsősorban önben találja meg őrzőjét. De a jogok nem korlátlanok. Ahol a visszaélés kezdődik, ott szűnik meg a jog. A büntető törvénykönyv 76—92, 167—169, 209—212 szakaszaiban, a közrend megzavarására, az államrend védelmére, a fegyverviselésre és annak értékelésére vonatkozó törvények tanulmányozásából kiderül, hogy

nincsen olyan ártalmas egyéni, vagy kollektív megnyilatkozási formája a közéletnek, amelyet törvényes eszközökkel ne lehetne megakadályozni.

— Hogy jobban megvilágítsam, miképpen akarom mindezt megvalósítani, rendelkezésemre bocsátom annak a körrendeletnek a szövegét, amelyet még ma szétküldök a prefektusokhoz. Egyrészt tehát az összes

dékomban a rendet és csendet fenntartani. Amikor megállapítottam, hogy egyes pártok a világnézetek harcát mind jobban a tettek harcára változtatják, egyben rámutattam arra is, hogy az ország rendjére nézve ebben a harcban veszélyt látok. Ezért már az első pillanatban kiáltványt intéztem az összes pártokhoz, osztályokhoz és korosztályokhoz, támogassanak munkámban és mérsékeljék eddigi tevékenységüket. Ezután személyesen fordultam politikai életünk vezetőihez. A velük való tárgyalások alapján állíthatom, hogy

a politikai harc régi metódusaihoz való visszatérés ma egyhangú óhaj, mert ezek a metódusok biztosították az ország fejlődését és tették lehetővé Nagyrománia létrejöttét.

— A helyzetet tehát teljes nyugalommal és bizalommal ítélem meg. Megismétem Önök előtt azt amit a politikusokkal és magiszterendü tisztviselőkkel közöltem és ami politikai programom lényege

1. A hatóságoknak meg kell előzniük és el kell fojtaniuk minden olyan visszaélést, mely törvényesen megalakult politikai pártjaink propaganda és akciószabadságát érinteni megkísérli. Senki nem engedheti meg magának, hogy hivatali teendőnek gyakorlásában vagy irásban kifejezett véleménynyilvánítási szabadság elsősorban önben találja meg őrzőjét. De a jogok nem korlátlanok. Ahol a visszaélés kezdődik, ott szűnik meg a jog. A büntető törvénykönyv 76—92, 167—169, 209—212 szakaszaiban, a közrend megzavarására, az államrend védelmére, a fegyverviselésre és annak értékelésére vonatkozó törvények tanulmányozásából kiderül, hogy

nincsen olyan ártalmas egyéni, vagy kollektív megnyilatkozási formája a közéletnek, amelyet törvényes eszközökkel ne lehetne megakadályozni.

— Hogy jobban megvilágítsam, miképpen akarom mindezt megvalósítani, rendelkezésemre bocsátom annak a körrendeletnek a szövegét, amelyet még ma szétküldök a prefektusokhoz. Egyrészt tehát az összes

1. Tegyek meg tehát az intézkedéseket minden kommunista jellegű megnyilatkozás megakadályozására és elfojtására, a kommunista eszmék terjesztésének megállítására, továbbá minden olyan tevékenység megakadályozására, mely a jelenlegi, a tulajdonjogra és a társadalmi osztályok összhangjára alapuló társadalmi rend megvakasztására irányul.

2. Azoknak a megnyilatkozásoknak megakadályozására, melyek a nemzeti érzést provokálják és gunyolják.

3. Katonai alakulatok szervezésének.

4. Bűjeli vagy titkos gyűlések tartásának.

5. Sajték vagy titkos jellegű csapatok alakításának megakadályozására.

6. Akadályozzának meg minden titkos sajtótevékenységet, kobozzának el minden röpiratot vagy manifesztumot, melyek nem felelnek meg a törvény által előírt feltételeknek.

— Az intézkedéseket szeptember 20-a előtt kell végrehajtani és ezen időpont után a törvények megszegői ellen a legnagyobb szigorral kell fellépni.

Tudomásul vettem az önök jelentését és ezeknek alapján a kormány intézkedni fog a rendőri és csendőri szolgálat feljavítása érdekében, hogy a rendfenntartással megbízott szervek kötelességüket teljesíthessék, hogy a kötelességtudás szelleme megerősödjék bennük és hogy ezáltal a legnagyobb összhangban dolgozhassanak a törvények szellemében az önök vezetés alatt.

Önök állandó érintkezést fognak fenntartani az ügyészségek vezetőivel akiket tájékoztatni fognak rendeleteikről.

Megyejük helyzetéről a közrend szempontjából két havonként fognak írásbeli jelentést tenni.

Kilenc bizottságot nevezett ki a Banca Nationala a hitelélet megszervezésére

Bucuresti, szeptember 12. A Nemzeti Bank kormányzója tervezeteket készít a hitel megszervezésére. Több bizottság létesült, hogy a tervezetek elkészítésénél a szakértők hozzáértésével működjenek közre. A kilenc bizottság tagjait ma megbeszélésre hívák össze. A bizottság ügybeosztása a következő: 1. mezőgazdasági hitel megszervezése, 2. a köztisztviselői hitel megszervezése, 3. kispipari és munkás hitel, 4. az aranytermelés fokozása, 5. biztosítási ügyek, 6. a hitel ellenőrzése, 7. a hitel kamatszabályozása, 8. a tőzsdeműveletek ellenőrzése, 9. a Banca Nationala és a szövetségi hitelintézet közötti együttműködés megteremtése. A kormányzó ezután részletes beszédben méltatta a bizottságok feladatait.

VILÁG TÖRKE

A zsidó forradalmár tragikuma

Irta: Manfred Geors

Ha hinni akarunk néhány ország újságjának, akkor az orosz, valamint a madridi kormány — zsidókormányok. Hogy Spanyolországban az utóbbi időkig alig éltek zsidók és hogy az öreg tábornokok és eredekek, továbbá a szakszervezetek vezetői, akik a madridi kormány mellé állottak fajtiszia spanyolok és hogy a Moszkvában legutóbb kivégzett politikai vádlottak zsidók voltak, nem számít. Szokványos kijelentés, amit mindenütt alkalmaznak, amióta a „zsidók“ szót preperált tömegek lázítására használják.

A mai helyzetben, amikor a zsidóság maga reneszánszát éli és azon igyekszik, hogy céltudatos aktivizálást jusson ki saját népisége körül, elkerülhetetlenül tisztázni kell bizonyos jelenségeket, amik alkalmat adnak az ellenfélnek sokféle helytelen általánosításnak.

Arról a szerepről van szó, amit zsidók töltek be a multban és töltenek be ma is az európai forradalmakban. Minthogy számos országban többé-kevésbé feloldódtak a nemzetek között természetesen szociális helyzetük szerint, hol a reakció, hol a forradalom oldalán állanak. Hogy az utóbbi esetben néha — és pedig nem a híres százalékaránynak megfelelően — vezető állásokat foglalnak el, könnyen megmagyarázható. Az ellennyomás, amely alatt a forradalmi történések színterére léptek, megfelel annak a fokozott nyomásnak, amely különössége a zsidó sorsnak és amely hiányzik a többi elvtársak életéből. A zsidók azért is mentek az ellenzéki táborokba, mert korlátozva vannak meghatározott intellektuális hivatások körébe, ahol tulprodukciónak vannak.

Érdekes volna megvilágítani a kérdést, hogy az egyes forradalmak során miért szorították a zsidó harcosokat a vezetőket a perifériákra, miért fosztják meg őket olykor aktivitásuktól miért számúzik, miért teszik tönkre őket. A kérdés maga már érinti a zsidó probléma magvát is. Felvetődik a kérdés: vajjon a különbség zsidó és nemzsidó gondolkodá között nem befolyásolja-e ezt a komplexumot? Max Brod nagyon találóan formulázta a dolgot: „A csucok látják egymást.“ Aki felkerül akár a művészet, vagy tudomány, vagy a politika magasságaiba, a zseni kegyeiből nemzeti tulajdonságain tul, fel tud emelkedni a nemzetköziiség ormaira. Ezekről nem lehet különösen szó, mert hiszen a zseni nem tartozk a beskatulázható rendszerekbe.

A különböző forradalmak „zsidó“ vezetői szervesen benne élnek bizonyos nemzetek fejlődésében és kereteiben. A történelem mind a mai napig nem ismert nemzetközi forradalmat; a forradalmak megmaradtak a maguk nemzeti határai között. Az orosz forradalom tisztára orosz nemzeti forradalom volt, azzal a céllal, hogy a sok száz évvel visszamaradott uralkodó rendszer helyett progresszív rendszer jöjjön. A történelem véletlenje volt, hogy a forradalom baloldala győzött. Ami ma Spanyolországban végbemegy, az is nemzeti forradalom, amelynek eszméiségét és programját alig lehetne átiteltetni más országok viszonyaira.

A zsidó ugyan szervesen benne él a vendéglátó nép fejlődésében és sorsában, de más történelmi és gondolkodási körből került ki, mint a többiek. Sokszor a zsidó ember igazság-fogalmának más értelmezést kell adni, mint ahogy azt a környező nemzeti tagjai adják. Gondoljunk csak arra, hogy a németek mit értenek igazságon és mit a zsidók. Ez a különbség választja

Öt esztendő óta állandóan szenvedtem a gyomor-fájdalmaktól...

székrekedésem volt, állandó fejfájás gyötört, az étvágytalanság miatt nagyon lefogytam. Már egészen kétségbeestem, semmiféle gyógyszer nem segített. Láttam ugyan az újságokban a „Gastro D” hirdetések, de nem volt bizalmam, hiszen már annyi mindent megpróbáltam és minden eredmény nélkül. Azonban egyik barátom — aki 25 éve szenvedett gyomorbetegségben — a „Gastro D” kurával tökéletesen gyógyult és ezen tény engem is arra indított, hogy megkezdjem a „Gastro D” kúrát. Három üveg elhasználása után teljesen gyógyultam. Kínzó gyomor-fájdalmaimból és most már én vagyok az, aki barátainak, ismerőseimnek ísvétől ajánlom a „Gastro D” gyógyszert. Pópa István Bucuresti, Str. Visarion No. 1.”

„Gastro D” kapható az ország minden gyógyszerárán és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárán Bucuresti, Calea Victoriei 124.

ei a zsidó forradalmár is a nemzsidótól. A legkvalifikáltabb zsidó vezetők konfliktusba kerülnek sokszor a legemlébb ideológiai megállapításoknál. A zsidó az ő hosszú évszázados elnyomatása miatt az igazságot úgy képzei el, hogy ez a régi ideális állapotok helyreállítását jelenti a földön és olyan igazságnak a megteremtését, amely már gyökereiben megszünteti mindazt a fájdalmat, mellőztetést és keserűséget, amit elődeitől örökre kapott. Az átlagos nemzeti forradalmár néhány program-pont elérése után aránylag elég gyorsan kielégült, minthogy eredetileg — szemben az ő zsidó bajtársával — nem is akart sokkal többet. Berendezkedik a kivívott szociális alapon és evolúciós újjáépítő munkába kezd, miközben a zsidó még mindig nem találja befejezettnek a harcot. Mert a zsidó vezető legfőbb rész nem látja, hogy alapjában csak nemzeti forradalom zajlott le, forradalom, amely az alapvető tételt: „mindenki számára igazságot!” — egyelőre még nem tudja, megszerezni. Ez nem hiba és nem fogyatkozása a forradalomnak, hanem természetes történeti adottság. Ultra posse nemo obligatur — a képességeken túl senki nem kötelezhető. Olyan megállapítás ez, amelyet minden forradalmi vezérnek át kell élnie. A tömegek sem akarnak alapjában többet. A vezér pedig a maga nemzedéke számára elegendő is tett, amikor a forradalom után néhány korszerű vívmányt szerzett.

E nyugalom után a zsidó kellemetlen szemrehányónak és intőnek bizonyul. Ellenlétkébe megy, hivatkozik régi jelszavakra és paktumokra. Olykor veszedelmessé válik az ellenzéki beszédével, akit aztán vagy ideológiai eszközökkel, vagy pedig kézzelfoghatóan intéznek el. Mi ugyan elvben azon az állásponton vagyunk, hogy a zsidók saját néptestük radikális újításával és megváltoztatásával éppen eléggé el vagyunk foglalva (hiszen ezen a téren legalább is annyi értékes munka vár az értékes emberekre, mint más területeken) még is nem tudunk egyetérténi azokkal, akik azt mondják, hogy a zsidó egyáltalán tartózkodik országának történetalapotó mozganataitól és ne vegyen részt ország és társadalma feljavitásában. Vannak országok, ahol a zsidók teljesen feloldódnak a különböző konzervatív, haladó, sőt forradalmi pártokban.

De követelni lehet a zsidóktól és pedig az illető ország és a zsidóság érdekében, hogy kapcsolják ki magukat a nemzeti forradalmak vezető pozícióiból mindaddig, amíg a forradalmak terjedésben vannak. Ez nem demagógia és nem engedmény az antiszemitá érveknek. Csak a rosszakarát tudja ezt így értelmezni. Ez a követelés abból a felismerésből fakad, hogy eddig az összes forradalmak nemzeti törvényszerűségnek voltak alávetve. A zsidó forradalmi vezér számos benső oknál fogva képtelen az illető forradalom ritmusát követni és sokszor nem is vezeti a forradalmat helyes útra. A zsidó forradalmi vezér alapjában véve csak akkor lehet egyenértékű más népek forradalmi vezéreivel, ha végigcsinálja saját népi forradalmát. Mindaddig legfeljebb szolgálhatja a forradalmakat. Tanuljon tőlük, de semmiesetre se vezessen.

Az arabok angol barátai Weizmann ajánlatának elfogadására szólítják fel a palesztinai arab vezetőket

Husz amerikai politikus újabb akciója a palesztinai zsidó nemzeti otthon érdekében. A Vatikán hangsúlyozza teljes semlegeségét a palesztinai konfliktusban

London, szeptember 12. A gyarmatiügyi miniszter legutóbbi nyilatkozata kétségteletlenül fordulópontot jelent az angol kormány Palesztina-politikájában. Az angol sajtó teljes terjedelmében közli a nyilatkozatot, melynek rövid tartalmát lapunk tegnapi számában ismertettük és nemcsak a nyilatkozat jelentőségét domborítja ki, hanem egyöntetűen magáévá teszi annak szellemét. A Times-tól a munkáspárti Daily Herald-ig az összes nagy londoni lapok pozitív állásfoglalással erősítik meg Ormsby Gore nyilatkozatát, ami arra mutat, hogy az angol közvélemény többsége és a kormány politikája között teljes harmonia uralkodik abban a tekintetben, hogy Angliának minden erejével meg kell szilárdítani palesztinai pozícióját és a legnagyobb erővel kell fellépnie az arab terroristákkal szemben.

De valóságos szenzációja a londoni politikai életnek az arabok angol barátainak legújabb állásfoglalása. Azok az angol politikusok, akik az arab követeléseket támogatták eddig Londonban, egyenesen felszólították a palesztinai arab vezetőket, hogy fogadják el Weizmann Chaim meghívását a kerekasztal konferenciára és szüntessék be a terrorcselekményeket. Mindez arra mutat, hogy olyan lényegbevágó angol érdekek fűződnek az új palesztina-politikai orientációhoz, amelyek szükségszerűen egybefogják az angol politikai élet összes tényezőit és az arabok angol barátait is a kormány mögé állítják.

A gyarmatiügyi hivatal nyilatkozata

Ormsby Gore gyarmatiügyi miniszter nyilatkozata a palesztinai haderők főparancsnokává történt kinevezése kapcsán részletesen ismerteti a palesztinai kormány azon felfogását, amelyek a biztonsági lépések mellett a béke és a nyugalom helyreállítására irányultak, hogy végül indokoltá tegye azt a kemény fellépést, amelyre a kormány elhatározta magát. Miután megállapítja, hogy a királyi bizottság kinevezését is a zavargások folytatásával honorálták az arabok, — a gyarmatiügyi hivatal nyilatkozata az arab államok uralkodóinak és kor-

mányainak közvetítéséről emlékezik meg. Az erről szóló fejezet a következőképpen hangzik:

Az arab királyok intervenciója

A szomszéd országok jóhiszemű uralkodói és személyiségei időről időre kifejezésre juttatták azon készségüket, hogy befolyásukat kiengesztelési kísérletek szolgálatába állítsák. Saudi Arábia királya felajánlotta szolgálatait a többi arab uralkodókkal való együttes eljárásra, ha azok is felajánlják közreműködésüket. Sajnálatos módon a viszonyok olyanok maradtak, hogy ezekkel az eszközökkel sem lehetett eredményesen előbbre jutni. A transzjordániai emir részéről is kísérlet történt, mely szintén eredménytelennek bizonyult. További kezdeményezés történt ugyanebben az irányban Nuri Pasha és Saïd tábornok, iraki külügyminiszter részéről. A palesztinai arab vezetőkkel folytatott hosszas tanácskozások azonban nem vezettek kielégítő eredményre, miután augusztus 31-én a palesztinai arab vezetők manifesztumot tettek közzé, amelyben kijelentik, hogy folytatják a sztrájkot, míg el nem érik céljukat.

Nuri Pasha intervenciója ellenére szakadatlanul tovább folyták a zavargások és más súlyos rendbontások. Az egész helyzet alapos megvizsgálása után jutott a kormány arra a meggyőződésre, hogy nem tűnhet tovább az erőszakosságokat és fenyegetéseket, amelyekkel befolyásolni próbálják az arab vezetőket öfelsége kormányának politikáját és most már gyorsabb és hatékonyabb intézkedéseket kell tennie, hogy a rendellenesség mai állapotát haladéktalanul megszüntesse.

Az angol politikának állandóan az volt a célja, hogy biztosítsa a barátság és bizalom kapcsolatát a mohamedán népekkel. Már ennél is oknál fogva is, minden másról eltekintve, kívánatosnak tartotta volna az angol kormány, hogy minden lehető eszközzel elkerülje azt az eljárást, amelyet most rákényszerítettek. De egyetlen kormány sem engedheti meg, hogy törvénytelen eszközökkel gyakoroljanak nyomást rája.

Lord Winterton levele az arabokhoz

Lord Winterton, az ismert arab-barát, a Times legutóbbi számában nyílt levelet intéz az arabokhoz, amelyben felszólítja őket, hogy fogadják el Weizmannnak a tárgyalások felvételére vonatkozó ajánlatát. Ugyanakkor biztosítja őket, hogy a mögötte álló angol parlamenterek meg fogják védeni az arab ügyet az alsóházban.

„Dr. Weizmann — írja lord Winterton — világosan tudtul adta, hogy hajlandó értekezletre összehívni palesztinai arab vezetőket és hogy e a hajlandóság mindig meg volt benne. Öszintén remélem, hogy az arab vezetők is ugyanezt a bátor és államférfiúi nyilatkozatot fogják tenni. Remélem, hogy Nuri Pasha barátom és egy-

kori háborus bajtársam és más arab vezetők Palesztinán kívül minden befolyásukat érvényesíteni fogják ezen cél elérése érdekében. A terror folytatása céltalan. Az arabok többet várhatnak a bevándorlás kérdésének pártatlan megvizsgálásától a királyi bizottság megvizsgálása által, mint a cionisták. Ezért az arabok érdekében áll, hogy lehetővé tegyék a királyi bizottság munkájának megkezdését és hogy felhatalmazzák vezetőiket a cionistákkal való közvetlen tárgyalások felvételére.”

Jeruzsálem, szeptember 12. Mig az arabok körében mély csalódást váltott ki a gyarmatiügyi hivatal nyilatkozata, a zsidó lakosságra kedvező benyomást gyakorolt ez a nyilatko-

Urak!!! Gondtalanul csak a

Brilliant Extra Primissima-val alszik Ön, ami a legújabb ezen a téren!

zat. Mindenesetre megállapítják, hogy ezek az intézkedések három hónappal késéket és a mandátum rendelkezéseinek következetes végrehajtása fölöslegessé tette volna külföldi közvetítők beavatkozását. Mose Sherfok, a Jewish Agency politikai osztályának vezetője, nyilatkozatot adott a Zsidó Távirati Irodának, melyben kijelentette, hogy a gyarmatiügyi hivatal nyilatkozata nagy könnyebbülést jelent a zsidó nép számára a mai helyzetben, habár nem tér ki a nyilatkozat a bevándorlás és más jövőbeni kérdésekre.

Fauzi bey az arab terroristák ellen

Jeruzsálemi lapjelentések szerint Fauzi bey el Kaukadj, az arab bandák új főparancsnoka, a hegyvidéken ütötte fel főhadiszállását és központilag fogja irányítani a felkelők hadműveletét. Saját kommunikáció is közzé tett már, „helyes jelentések a hadszíntérről” cím alatt. A harmadik számú kommunikációban azt írja, hogy a Bala mellett lefolyt harcokban nyolcvan katona, három druz, három iraki, kilenc transzjordániai és négy palesztinai arab esett el. Felszólítja az arab ifjúságot, hogy csatlakozzon csapatához. Hír szerint Jaffában több arab engedelmeskedett hívásának.

A Morningpost jeruzsálemi jelentése szerint az erélyes angol intézkedések hírére a terroristák „általános felkeléssé” akarják szítani az arabok harci hangulatát. Minden reményük a szíriai Fauzi Beyben van.

A Vatikán csele

Vatikán Város, szeptember 12. A Vatikán körében energikusan cselekednek az a híradást a Stampa című olasz lapnak, mely szerint a Vatikán intervenciót volna az angol kormánytól a palesztinai zsidó bevándorlás lezárása érdekében, a katolikus szenthelyekre való hivatkozással. A Vatikán hangsúlyozza abszolút semlegeségét a palesztinai eseményekben. Cáfolták azt a hírt is, mely szerint a pápa kihallgatásán fogadta volna az arab delegációt, amely Londonból Jeruzsálembe vezető utját Rómában megszakította.

Amerikai parlamenterek politikai akciója.

Newyork, szeptember 12. Huszonegy amerikai parlamentერი nyílt levelet intézett Cordell Hull amerikai külügyminiszterhez, amelyben bejelentik, hogy csatlakoznak az az tizenegy ismert amerikai szenátor akciójához, akik az amerikai kormány intervencióját követelték a palesztinai zsidó nemzeti otthon érdekében az angol kormánytól.

Nuri pasa nyilatkozata

Jeruzsálem, szeptember 12. A legfőbb arab bizottság kérdésére adott válaszként Nuri Pasha iraki külügyminiszter nyilatkozatot tett közzé, melyben megállapítja, hogy sem a főparancsnoktól, sem az angol gyarmatiügyi minisztertől nem kapott felhatalmazást a tárgyalások folytatására és tárgyalásait saját kezdeményezéséből folytatta le.

Dávid Ben Gurion, a Jewish Agency palesztinai ekzekutívjének elnöke Londonból jövet, Palesztinába érkezett.

Az angol zsidóság konferenciája London, szeptember 12. Szeptember 7-én zajlott le az angol zsidóság képviselőinek rendkívüli konferenciája, amelyet a palesztinai események és az újabb politikai fejlemények ügyében hívott össze a Jewish Agency angol osztagja. A konferencia határozatát javaslatot fogadott el, amelyben energikusan követeli a palesztinai zsidó önvédelem megszervezésének lehetővé tételét és hangsúlyozza, hogy a zsidó bevándorlás felfüggesztése a mandátum nyílt megszegése volna.

IMPOTENCIA

már csak a múlt! VILÁGSZABADALOM! Megszűnik a nők szexuális zavarokból származó idegessége. CASANOVA-készülék francia gyártmány (nem gyógyszer) használható bármilyen koru és még a legsúlyosabb impotenciában szenvedő férfi is azonnal akcióképessé válik.

Érdeklődők küldjenek 35 lejt pénzben vagy postabélyegben, melynek ellenében pontos ismertetőt küldök. Készülékek állandóan raktáron. FISCHER Bucuresti, Str. Brezoianu 9. Etaj. V.

Szülők!

Figyelem!

Iskolások!

Egyenruhákat olcsóbban, mint otthon készítve vásároljanak!

Komplett pepita ruha gallérokkal a

L. R. M. iskola és a

L. P. J.

„ részére Lej 220-161

Ünnepi, torna- és háztartási egyenruhák, valamint mindenféle iskolai felszerelés

olcsóbban, mint akárhol vásárolhatók a

Hercules Áruházban
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 9.

A Va külö

Nichifor Cra
kőművesek

Eg

Bucuresti, szep
pártok készülnek
les Viorel Cluj
hogy a Tataresc
hány hétig tudja
egy Vaida-Goga
tőlag a két szerve
működésre vonat
jobb mederben fo
is ki van dolgoz
ram, amelyre táz
ellenzékek és kor
nek.

Ugy látszik az
a hatalom átvéte
borában távolról
nőnek látszik. Né
irtuk, hogy a cu
egyenletlenségek
Crainic személye
újságíró és jónev
litikai karriert f
velletitásokkal a
tul publicistája
párt kormányzása
gálataiért mandá
niu-kormány buk
oldalra és Calend
pitott, amely az
kést adta meg a
éséhez. Ebben a

„Már régebbre
ról, hogy a szab
són összeesküvé
nic és a „Sfarna
hogy alapos terv
ellenségeink me
„Crainicot kieme
(ugy, ahogy ezt
folyóiratunkat pe
kölcsi gyilkossági
moli ó fej ellen,
se volt, hogy Ni
cióra határozta e
és hogy be akar
rasztpártba. Azor
rágalom forrást
nalis a folyóirat
nyitékaink és a
sulya alatt, amel
az intrikus folyóir
tőt pedig megbí
Következett ez
gűl intézett rohar
Egy bizonyos pol
amelyet különöse
hamisítása miatt
jain, (célzás a v
a nyomda vezető
szítik, hogy szün
sát. A jellemes

Ka

Óriási választé
Speciális fehé

A Vaida-Goga együttműködés különös és zajos kulisszatitkai

Nichifor Crainic, a cuzista párt alelnöke, arról panaszkodik, hogy jobboldali szabadkőművesek összeesküvést szőttek ellene. George Cuza, vagy C. Anghelescu legyen az eljövendő jobboldali kormány pénzügyminisztere?

Egy jobboldali folyóirat kínos leleplezései

Bucuresti, szeptember 12. A jobboldali pártok készülnek a hatalom átvételére. Tilea Viorel Clujon biztosította barátait, hogy a Tatarescu-kormány legfeljebb néhány hétig tudja tartani magát és helyét egy Vaida-Goga kormány foglalja el. Állítólag a két szervezet közötti szoros együttműködésre vonatkozó tárgyalások a legjobb mederben folynak és már részleteiben is ki van dolgozva az a minimális program, amelyre támaszkodva Vaida és Goga ellenzéken és kormányon együtt működhetnek.

Nichifor Crainic pályafutása Ugyálszik azonban, hogy a harmonia a hatalom átvételére készülő jobboldal táborában távolról sem oly teljes, mint aminek látszik. Néhány nappal ezelőt megírtuk, hogy a cuzista párton belül súlyos egyenetlenségek robbantak ki Nichifor Crainic személye körül. Ez a kitünő tollu újságíró és jónövű költő igen zezugos politikai karrierjét futótt be. Demokratikus vellettségekkel a Cuvantul, majd a Curen-tul publicistája volt. A nemzeti parasztpárt kormányzása alatt a pártnak tett szolgálataiért mandátumhoz jutott. A Maniu-kormány bukása után áttevezett a jobb oldalra és Calendarul címen napilapot alapított, amely az első és legerőteljesebb lökést adta meg a jobboldali eszmék terjedéséhez. Ebben a lapban a legtriviálisabb

támadásokat intézte Vaida Sándor és Tilea személye ellen, viszont melegen támogatta Maniu alkotmányos politikáját.

A Goga-Cuza fuzió idejében már a keresztény nemzeti párt tagja volt. A fuziónál párt alelnökévé választották meg és a pártpropaganda irányítását bízták rá. Azt a szerepet volt hivatva tehát betölteni, mint Göbbels dr. a náciánál. „Sfarmá Piatra“ („Költők“) cím alatt folyóiratot indított, amely a Porunca Vremiinél valamivel enyhébb tónusban prédikálta az antiszemitizmust, de annál hangosabban támadta a szabadkőművességet. Többek között Vaida Sándor ellen közölt a folyóirat brutálisan és támadó cikkeket, felhívta a szabadkőművességet. Többek között Vaida Sándor ellen közölt a folyóirat brutálisan és támadó cikkeket, felhívta a szabadkőművességet. Többek között Vaida Sándor ellen közölt a folyóirat brutálisan és támadó cikkeket, felhívta a szabadkőművességet.

Ezekhez a külső megnyilatkozásokhoz, amelyek sehogy sem voltak a cuzisták inyé re, belső személyi egyenetlenségek is járultak, amelyek Nichifor Crainic helyzetét a pártban végleg elmergesítették. Hogy mi történt ezután, arról maga a Sfarmá Piatra számol be legutóbbi számában „A szabadkőművesek összeesküvése Nichifor ellen“ cím alatt. A cikket fantasztikusnak tűnő beállításával együtt szószerint adjuk az alábbiakban:

Szabadkőműves összeesküvés

„Már régebről informálva voltunk arról, hogy a szabadkőművesség titkos folyóiratai összeesküvést szőttek Nichifor Crainic és a „Sfarmá Piatra“ ellen. Tudjuk, hogy alapos tervet dolgoztak ki és összes ellenségeink meggyeztek abban, hogy „Crainicot kiemelik a politikai életből“ (ugy, ahogy ezt Vaida Jasiban mondotta) folyóiratunkat pedig eltörpítjük. Az első erkölcsi gyilkossági kísérlet a bennünket gyámolió fej ellen, annak a hírnek terjesztése volt, hogy Nichifor Crainic közös akcióra határozta el magát Maniu Gyulával és hogy be akar iratkozni a nemzeti parasztpártba. Azonnal felfedezték a galád rágalom forrását, egy állítólagos nacionalista a folyóirat szerkesztőségében. Bizonyítékaink és a nagy leleplező kampány sulya alatt, amelyre el voltunk határozva, az intrikus folyóiratot megszüntették, vezetőit pedig megbüntették.

Következett ezután egy a kulisszák mögül intézett roham a Sfarmá Piatra ellen. Egy bizonyos politikai csoport kiküldött ei, amelyet különösen a nacionalizmus meghamisítása miatt támadtunk e lap hasábjain, (célzás a vaidistákra) interveniálak a nyomda vezetőségénél, ahol lapunkat kérszítik, hogy szüntessék be lapunk nyomását. A jellemes emberek becsületére le-

gyen mondvá, akik e nagy nacionalista intézmény élén állnak (az Unversul nyomdájáról van szó) a piszkos javaslatot felháborodva visszautasították. Ellenfeleink azonban, akiket természetesen zseniroz a nacionalizmus purifikálása irányában kifejtett törhetetlen tevékenységünk, nem szerelték le. Az összes lehető rágalmakat szórták szét ellenünk. És a nevetséges híresztelésekkel párhuzamosan, amelyek porrá zúzódtak folyóiratunkban, másodsor is megkísérelték a sötétben megfojtani a Sfarmá Piatrat. Inculcet fekete listára tette folyóiratunkat. Amidőn felszólították, mutasson rá az okokra, amelyek proskibálásunkat indokolják, kénytelen volt elismerni, hogy semmi oka sincs erre és lemondott tervéről.

Mi történt a „nemzeti“ párt-holyban

Nichifor Crainicot azonban minden áron el kellett távolítani a politikai életből. Így azután a keresztény nemzeti párton belül fokozódott ellene a bojkott-akció. Őt, a megszeggett esküvése céljából elhatározott megalakítóját nyilvános gyűléseken támadják, a hivatalos cuzista sajtó pedig következetesen elhallgatja nevét, arra, várva, hogy Crainic kedvét szegi. Nichifor

Crainic azonban, aki nagy és ellenálló nem esett kétségbe azon, amit maga körül látott a törpék országában.

Kétségbeestek azonban ellenfelei. A Campineanu uccai nagy nemzet páholy augusztus 21-én, pénteken este 9 órakor tartott ülésén, amelyen részt vettek a páholy nagy mesterei: Argetoianu agrárpártját, a Vaida-pártot és a keresztény nemzeti pártot képviselő szabadkőművesek megvitatták egy jobboldali kormány lehetőségét, amely a három csoport együttműködéséből kerülne ki, fix program alapján, valamint az együttműködés feltételeit. Tilea Viorel és Voicu Nitescu a román front részéről két előzetes feltételt állítottak:

1. A pénzügyminisztériumot, amelyet George Cuza vindikál magának, tartásák fenn C. Anghelescu volt bankkormányzó számára és 2. Nichifor Crainicot még az ősi politikai tevékenység előtt zárják ki a goga-cuzista pártból.

A 2. számú pont fölött azonnal meggyeztek az összes jelenlévők. Crainicnak (keresztény nemzeti párt utolsó intranzigens szabadkőműves-ellenesének) a politikai élet periferiáira való üzését egyhangúlag szavazták meg. Az 1. pont azonban éles vitákat váltott ki. A jövendőbeli „nacionalista“ kormány két pénzügyminiszteri aspiránsának delegátusai képtelenek voltak megegyezni egymással. A vita során egy vaidista szabadkőműves testvér súlyos szavakat használt George Cuza ellen, azt állítva, hogy pénzügyi téren semmilyen felkészültséggel nem rendelkezik, míg a keresztény nemzeti párti testvérek azt vitatták, hogy az ifju Cuzának közgazdasági doktorátusa van. E hajbakapás eredménye képpen George Cuza bosszúból megtámadta Vaida Sándort a cuzisták storojnesti gyűlésén és cikkeket írt ellene az „Apararea Nationalabán“, megbélyegezve, mint szabadkőművest és mint a nacionalista mozgalom üldözöttjét. Minthogy a botrány egyre inkább elfajulással fenyegetett, Goga kénytelen volt megrövidíteni szabadságát és váratlanul visszatérni az országba.

Kizárják Crainicot

Az elmúlt héten Tilea felkereste Gogát Ciucean. Üzenetet vitt neki Vaida Sándor részéről. Küldöttek jártak mindkét politikai csoport részéről lasiban is, Cuzánál. Azt vitatták, hogy a George Cuza-Vaida veszekedés tönkreteszi a nacionalista kormány sáncait és a nemzeti parasztpárt malmára hajtja a vizet.

Az elmúlt vasárnap új megegyezés jött létre az ugynevezett jobboldali kormányzást illetőleg. A pénzügyi tárca kérdését annakidején az erők egyensúlyi elve alapján fogják az erősebb frakció számára biztosítani. A jövöbeni együttműködés lehetőségének megteremtése céljából elhatározták Nichifor Crainicnak a cuzista pártból való azonnal kizárását.

A szabadkőművesség diadalmaskodott. Az erkölcsi szörnyiség néhány napon belül bekövetkezik. Mi valamennyien, akik a Sfarmá Piatra-ban közreműködünk és keresztény nemzeti pártiak vagyunk, szolidarisan jelentjük ki magunkat nagy vezetőnkkel, Nichifor Crainic-kal, vele együtt önmagunkat is kizárnak fogjuk tekinteni a megszeggett esküvése pártjából és visszavesszük teljes akciószabadságunkat.

A cikk alatt a Sfarmá Piatra szerkesztőségének aláírása szerepel. A folyóirat még azt az ugyancsak nem érdektelen hírt közli, hogy Pan. Vizirescu költő, a „Kortársi költészet“ cím alatt előadást akart tartani a rádióban, előadásának szövegét azonban Alex. Hodos, a bucaresti rádió műsor-igazgatója megcenzurázta és a kortársi román költők közül kihuzta a Nichi-

Az impotencia kezelése

„A szervezetet ostromozni, nem jelenti a kigyógyítani“, mondta egyszer a nagy Charcot. Ez az igazság sehol nem olyan találó, mint az impotencia kezelésének esetében. Ezért ajánlják a „Reton“ tablettákkal való kezelést, mely a férfi részére a fiatalság erejét szerzi vissza.

A „Reton“ hatása csak a kezelés harmadik napján észlelhető. Ebből látható, hogy a „Reton“ nem közönséges ingerlő szer, hanem egy olyan gyógyszer, amely az impotencia okait szünteti meg.

Ez a hatás a gyógykezelés egész időtartama alatt és 8-10 nappal később is megmarad.

Ezért ajánlatos azoknak a férfiaknak, akik állandóan férfierejük birtokában akarnak maradni, hogy 21 napig egy „Reton“-kurát tartsanak. Egy 9 napos szünet után újra kezdek a kurát s így tovább.

Egy tubus ára 25 tablettával 98.- lej. Kapható az összes gyógyszertárakban és drogériákban.

Vidékre 110.- lej. A pénz előre beküldése mellett. Vezérképviselet: E. & L. Cioră, Str. Speranței 37. Bucuresti III.

for Crainic nevét. Vizirescu tiltakozására a rádió illetékes tisztviselője közölte vele, hogy amennyiben mégis megkísérelné Nichifor Crainic-ról beszélni, a mikrofont azonnal elzárják. Alex. Hodos mellékesen Goga Octavian barátja és a Tara Noastra, a gogo-cuzisták hivatalos lapjának főszerkesztője.

A cikkhez természetesen semmi hozzátenni valónk nincs.

JÖN! JÖN!
Rose Marie
világhírű operett, főszerepekben:
Je: nette Macdonald,
Nelson Eddy

Goga jelenlétében gyűlést tart ma Oradeán a nemzeti kereszténypárt

3-4000 embert hoznak be Oradeára.

Oradea, szeptember 12. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap amint azt az Uj Kelet már jelentette, Oradean a nemzeti kereszténypárt gyűlést tart. A gyűlés főszónoka állítólag maga Goga Octavian lesz, sőt, egyes oradeai lapok úgy tudják, hogy Cuza is eljön a határszélre. Cuza jelenléte nem látszik valószínűnek, mert az agg kampóskezes apostol az utóbbi időben már nem enged magának fárasztó utazásokat. A nemzeti kereszténypárt bihori vezetői remélik, hogy a gyűlésre 3-4 ezer embert tudnak behozni. Most még nem lehet megállapítani, hogy ez a terv sikerül-e, de anynyi bizonyos, hogy a gyűlést a szélsőjobboldal erőpróbájának tekintik.

A nemzeti parasztpárt, mely eddig a megyét uralta, reméli, hogy a parasztságot nem szédítette meg a hetek óta folyó ádáz propaganda, nem lehetetlen azonban, hogy mégis akad néhány ezer paraszt, aki Goga hívására felvonul Oradean. A gyűlést zárt helyiségben, a Katolikus körben tartják, de az oradeai kereskedők köréből a hét folyamán több kirakat és portálé biztosítás történt.

Bancila P. Ioan prefektus a rendfenntartási intézkedésekről a következőket mondta:

— Mindent megtettünk a rend fenntartására. Biztos vagyok benne, hogy a kongresszus a legnagyobb rendben fog lezajlani. A kongresszus rendezői és szónokai sokkal komolyabb emberek, semhogy kilengéseket engednének meg tömegeiknek. Megnyugtatom a lakosságot: a kongresszus a legteljesebb nyugalomban fog lezajlani.

— Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszulletet szorulás vagy keresztifjás okozza, az enyhe és igen kellemes természetes „Ferenc József“ keserűvíz mindig puha, könnyű székürülést és kielégítő emésztést szerez. Az orvosok ajánlják.

Őszi kalapujdonságok nagy választéka a

Kalapkirály

kalap- és férfidivat szaküzletben P. Unirii 24.

Óriási választék. — Nagyon olcsó árak. — HABIG- és GYUKITS-kalapok egyedüli irakata.

Speciális fehérnemű varroda. Speciaális fehérnemű varroda.

35 lejt pénzben vagy... Str. Brezoianu 9.

Románia sakkbajnokának borzalmas élményei Barcelonában

Silbermann bucaresti sakkmeister elmondja impresszióit a spanyol polgárháború első napjáról

Bucuresti, szeptember 12. Most tért vissza Spanyolországból Gemán keresztül. D. Silbermann, Románia volt sakkbajnoka, akit a sakkföderáció június folyamán a Katalóniai Reusban megrendezett nemzetközi sakkversenyre küldött ki.

A Corso kávéház emeleti sakk-termében mondja el a kitünő mester hajmeresztő impresszióit a barcelonai vérfürdőről:

Az első lövés

— Julius 3-án hagytam el Reus várost, ahol a katalán sakkör által rendezett nemzetközi versenyen az első díjat nyertem el.

Julius 18-án, mint a barcelonai sakkör vendége, még a katalán fővárosban tartózkodtam. Hajnal felé puskalövések ébresztettek fel álomból. Az ablakhoz siettem. Az uccán csak néhány fal mellett siető árnyékok pillantottam meg. Újabb fegyverroportól s a következő pillanatban száz és száz galamb — valószínűleg postagalambok — repültek a hotelém fölött. Arra gondoltam, hogy galamblovó versenyre gyakorolják magukat valahol a közelben. De elképzelésemre hamarosan rácsófol a következő pillanatban felhangzott gépfegyver kattogása s a lármá, amely nyomában járt.

Pánik

Magamra kaptam a ruhámat s kiléptem a hotel folyosójára. Akkorra már teljes volt a pánik. — Mi van? fordultam az első elém kerülő emberhez. — Forradalom! Válassza az remegő hangon.

— A hotel halljában vártuk meg a reggelt s csak akkor tudtuk meg, hogy a hadsereg fellázadt a kormány ellen s el akarta foglalni a középületeket.

Polgárháború

— Reggel 9 óra tájban az uccákon tombolt már a polgárháború. A hotel lakói egy udvari szobában gyűltek össze. Az uccákon akkor már halomban feküdtek a hullák. 10 óra tájban négy álg felfegyverzett munkás csörtetett a hotelbe. Miután mindannyiunkat végigmértek, igazolványainkat kérték, majd bőröndjeinket kutatták át. Egy német hotellakó tiltakozott a motozás ellen s a konzulátussal fenyegetőzött, mire újra átkutatást, ezúttal azonban jóval alaposabban. A négy — mint később megtudtuk — kormányhű polgárőr eredmény nélkül hagyta el a szállodát. Délután ellenforradalmárok látogattak meg. Új igazoltatás következett.

Sortűz

Hét óra tájban az uccai ablakokhoz megrészkedtünk. Az uccán egy páncélaút robbant keresztül, amelyben mintegy 30 fegyveres állott tüzelésre készen. Az autó váratlanul megállt s a következő pillanatban gyilkos tüzet adtak le az egyik közeli épületre. Jajveszélés, éles sikolyok töltötték meg a teret. Mögöttünk valaki elküldte magát: — Az ablakokat becsukni! Húzzák be a zászlót! Spanyol nemzeti zászló lobogott felettünk. Ha nem sietünk volna a művelettel, ma talán nem lennénk itt önközött.

S Silbermann megőrlő verejtékező homlokát. Úgy látszik az eseményekre való visszaemlékezéstől is kiveri a láz. De a sakkmeister folytatja:

A borzalmas éjszakája

— Ettől a pillanattól kezdve másnap délelőttig semmit sem láttunk, de mindent hallottunk. S ez volt a legborzalmasabb. Mindenféle puskaropogás, kétségbeesett kiáltások töltötték meg a levegőt, robbanások reszkettek meg a falvakat, az uccákon kövözött futólépések, rohanó lovak patáinak a zaja, robogó járművek. Életnek legrettenesebb éjszakája volt. A hotel lakói ismét összeverődtek a rémületől. Asszonyok ájultak el, a gyermekek sirtak, egy leány hisztériás rohama: kapott, egy fősebb angol, aki a szivbaját jött Barcelonába gyógyítani, összeesett, néhányan

térdre ereszkedve keresztet vetettek s imádkoztak. Arra gondoltam, hogy örültek közé kerültem s magam is attól tartottam, hogy elvesztem a kezemet. Felöltözve kimerülten dőlünk a karosszékekbe. De senki sem tudott elaludni.

Romhalmaz, hullák

Délelőtt 9 felé mintha alábbhagyott volna a zaj. Nem tudtam visszatartani magam attól, hogy kinézek az uccára. Hajmeresztő látvány tárult elém. Az állomás előtti teret nem lehetett felismerni. A teret díszítő ötvöztött lámpa, oszlopok ledöntve feküdtek, feldöntött autók, fegyverek,

JÖN! JÖN!
Rose Marie
világhírű operett, főszerepekben:
Jeanette Macdonald,
Nelson Eddy

Megkezdődtek az ardeali Makkabi városközi teniszversenyei

Ma kezdődnek a döntők. Népes mezőny, izgalmas versenyek

Cluj, szeptember 12. Teniszversenyek folynak szombat óta a cluji Marechal Foch-i Haggyibbor teniszpályán. Négy város zsidó teniszesei mérik össze erejüket az országos Makkabi csapatverseny győzelméért.

A cernauti, oradeai, tg-muresi Makkabi és a cluji Haggyibbor játékosai küzdenek a két nap folyamán. A verseny tulajdonképpen csapatverseny jellegű, de a négy város legjobb női és férfi játékosai egyéni számokban is összemérik erejüket. A versenyen részt vesz Arató Klári az oradeai Makkabi játékos, a többszörös országos bajnok és az ugyan-csak oradeai Papos Irma. A férfiak közül Oradeáról Grünwald és dr Halmi vesznek részt. A cernauti versenyzők közül kitünő formában indulnak a versenyen Nussenbaum és dr Dolfin.

A Haggyibbor női versenyzői közül Erdős Lili, aki a cluji kerület bajnoknője és Schwartz Klári, aki az idén különösen jó formában van, indul esélyesen a versenyen. Radó György és Simon Andre indulnak a férfi versenyeken.

A tg-muresi teniszfavoritok szombaton még

gépfegyverek halmazával s közöttük vértócsában hullak. Vöröskeresztesek gyűjtötték a halottakat s a jagató sebesülteket köröskörül összeltűt s néhány lánokban álló épület, a járdák föltépve.

Ez a nap valamivel nyugodtabban telt el. A fantasztikusnál fantasztikusabb hírek tömegéből pedig annyit szűrhetünk le, hogy a kormánypártiaknak sikerült megtörnie az ellenforradalmárok támadását, akik azonban újabb támadásokat készítenek elő.

Pusztulás

Az üzletek nem huzták föl redőnyeiket még a délután folyamán sem, pedig úgy látszott, hogy a nyugalom helyreállt. Az emberek a falak mentén kusza siettek dolgaik után. Magam is a konzulátusra mentem s mint a többiek én is egy zsebkendőt akasztottam a gomblyukomhoz. Az uccákon páncélautók robogtak, a külvárosokból gépfegyver kattogás: hallottunk, néhány teljesen összerombolt kávéház és étterem került elénk. Fenntől a Kolumbusz oszlop tetejéről gépfegyver csöve meredt reánk, néhány templom földülve,

— Este újra vártuk a nemzetiek támadását, amely azonban elmaradt. A katalánok urai voltak a helyzetnek. Másnap reggel csomagostól átmentem a konzulátushoz s még aznap sikerült helyet kapnom a „Tevere” nevű olasz hajón, mely Genuáig hozott. (h.)

A Reuma megtámadja az ízületeket, izmokat és a szívet

— Jaj! A reuma összeront a csontjaimat!

— Egyetlen egy orvosság van az ellen: reggel és este egy CARMOL-o.*) bedörzsölés.

*) Carmol a legjobb bedörzsölőszer megfázás, gripa, reumatikus fájdalmak és láz ellen.

Dr. Gaster

A londoni spanyol hitközség híres fő-rabbija, akinek nyolcvanadik születésnapjáról megemlékezett már az Uj Kelet, tudvalevőleg a román irodalomban is előkelő helyet foglal el. Jubileumáról a demokratikus román sajtó is megemlékezett. Az alábbi figyelemreméltó sorok a cluji Patriában láttak napvilágot és érdekesen jellemzik, hogyan értékeli az objektív román közvélemény ennek a zsidó tudósnak az érdemeit, akit annakidején kitaszítottak az országból, mert tiltakozott azon bánásmód ellen, amely a régi román királyságban jutott a zsidók osztályrészeül:

„A londoni spanyol izraelita hitközség rabbijának nevét — írja a Patria — jól ismerik az országban és külföldön, hasonlóképpen műveit is, amelyek a külföldi és román filológiai és irodalmi körök elismerését vívták ki. A legmegkapóbb azonban ennek a kitaszított zsidónak különleges ragaszkodása szülőföldjéhez és ezen ország őslakó népéhez, mely mégis csak nagy igazságtalanságot követett el vele szemben, fiatal korában kitaszítván őt politikai okokból, amikor alig hogy visszatért külföldön végzett pompás tanulmányairól, teljes sikerrel inaugurálta oly termékeny kutatásait a román nyelv és irodalom kapcsán.

Később megpróbálták jóvátenni a román oligarchia által elkövetett óriási hibát — mely tegnap is miként ma örökösen türelmetlen volt — és kitüntetésekkel halmozták el, amelyek legalább olyan mértékben tisztelték meg bennünket, mint amilyen örömet szereztek az ő öregségének. Így az Akadémia tiszteletbeli tagjává választotta, míg ő cserében ezen magas intézménynek adományozta könyvtárának teljes román részét, a hűség jeléül a mi országunk kultúrája iránt.

Néhány évvel ezelőtt nálunk járt és előrehaladott korát meghazudtoló lendülettel sorozatos előadásokat tartott különböző tárgyakról, tele aktualitással, amelyekben a mi problémáink iránti érdeklődése rendkívüli elevenséggel jutott kifejezésre.

Clujon „Transilvania, mint sok áramlat és vallás találkozó helye” címmel tartott előadást, másutt viszont „A fiatal nemzedék kötelességei a nyelvvel szemben”, „Madarak és állatok legendája a románoknál”, „Idegen szavak a román nyelvben”, stb. témákról beszélt.

Kiutasítása idején éppen két legfontosabb művét dolgozta: „Literatura populară română” és „Crestomatia română”. Világos, hogy ezeket a munkákat nem vették figyelembe, mert a mi reakciónk számára nem léteznek morális, vagy kulturális szempontok, miután nem ismeri az értekek fontosságát az életben, nivótilan és műveletlen réteg lévén. De nem ez a legfájdalmasabb, hanem az a tény, hogy azóta, 1885 óta nagyon keveset fejlődött és a reakció ma erősebb, mint valaha.”

Férfi fehérneműt

jót olcsón, méret után csak a készítőnél vehet. Hozott anyagból is vállal.

„WOJA” Cluj, Reg. Ferd. 65.

SZEP LAKÁS. BOLDOGSÁG.
nezzé meg
SZEKELY és RETI
bűborgyár r.t.
állandó kiállítását

BUCURESTI TG-MUREŞ
TACHE IONESCU 4
HIVÁSÁGÁRA HÍVÓDZÓ MEGKÖZÖNÖZTETÉST EREDETI PÁZSAMMAL

...veit K
A,
...akor
ban.

FI-
VUL
EST

...az
ER

...EK

...ésítését a vendég-
...zért a részletes ter-
...bizottságot delegált
...ewyork szálloda rt.
...öklele alatt.

SPORT

Nireia Tricolor — ...erközés

12. Az Unirea Trico-
...t lejátszott nemzeti
...küzdalem után 3:3
...nül végződött.

...szverseny Bucuresti
...ból jelentik: Ma vette
...zbajnoki versenye. A
...k eredményei a kö-
...res—Zmeureanu Bral-
...Franghian 6:4, 7:5,
...Fildermann 7:5, 6:4,
...6:0, Hamburger—Bo-

...verte a sibiu-brasov
...hű kerékpárverseny
...át 144 km távon a
...e, második Prosinak
...roiescu, negyedik Tu-

LILKE:
AZ UJ KELELTBEN

WEIG
...apítva 1890
...kereskedése

SPORT

Megérkezett a CFR és mindenáron győzni akar

Fél ótkor kezdődik a CFR—U. mérkőzés

Cluj, szeptember 12. A bucaresti CFR csapata a szombat délelőtti gyorsan megérkezett Clujra. A csapat kísérői Konrad tréner, Alfred Fulga és Constantin Bauer. A csapattal 15 játékos jött, akik a CFR turaegységének játékosai. A CFR ugyanis a cluji mérkőzés után azonnal Budapestre utazik, hogy ott revánsmérkőzést játszon a Hungária és Ferencváros együttesével.

A csapatnak ma győznie kell — jelentette ki Konrad edző —, mert ellenkező esetben a szép pesti turné kompromittáljuk. A játékosok remek formában vannak, különösen Auer, aki a csütörtöki tréningben egészen elsőrangú játékot produkált és öt gólt lőtt az Unirea Tricolornak.

Az Universitatea a nagy ellenfél képességével számolva, pillanatnyilag legerősebb csapatát küldi frontba. Eckhardt tréner a következő együttest állította össze:

Sepsi, Borgea—Iankovici, Stefanescu—Gain—David, Esanu—Draga—Szaniszló—Ploesteanu—Orza.

A mérkőzés, mely a szezon legizgalmasabb összecsapásának ígérkezik, délután pontosan fél ótkor kezdődik, az aradi Marcia vezetésével. Határbírák Stanciu és Raab.

A CFR csapatát csak a mérkőzés előtt állítják össze.

Félháromkor érdekes előmérkőzés lesz. Az Universitatea törpecsapata fog a Solvay törpevel játszani.

A VICTORIA MEGÉRKEZETT TIMISOARARA

Timisoara, szeptember 12. A cluji Victoria csapata a délutáni órákban megérkezett Timisoarara. A csapatot Pojar tréner és dr. Pop Victor kísérték. A Victoria a Chinezul elleni mérkőzésre a következő összeállításban lép a porondra:

Munteanu II, Chendrea—Felecan I, Munteanu—Pop III—Nistor, Cornea—Szántay—Cociuban II—Felecan II—Căpusan.

Másodosztályú és ifjúsági mérkőzések. Clujon ma délelőtti 10 órákor mutatkozik be a város legújabb futbalcsapata, a Gelu. A csapat ellenfele az Avram Iancu lesz. Megelőzőleg a Victoria és a CSMC törpe mérkőznek, utána pedig a CSMC—Universitatea ifjúsági mérkőzésre kerül sor.

Szövetségi megfigyelők a vasárnapi nemzetibajnoki mérkőzésen. Mint megtudtuk, a román és magyar labdarugó szövetségek október 4-re tűzték ki a Románia—Magyarország labdarugómérkőzést, mely Bucarestben fog lezajlani. Romániának, a magyar labdarugó jelenlegi hanyatlása ellenére, legjobb csapatát kell kiállítani a mérkőzésre, hogy méltó ellenfél legyen. A szövetség a játékosok formájának ellenőrzésére az összes mérkőzésre megfigyelőket küld ki. A CFR—U mérkőzésen dr. Paul Costescu lesz a megfigyelő.

Ki kapott többet? Az őszi forduló kapusai közül a legerősebbek eddig Theimler, a Gloria kapusa, aki csak egy gólt kapott. A legtöbb gólt Negro, a Crisana kapuvédője kapta. A cluji csapatokban Munteanu 3 Sepsi 7 góllal áll a ranglistán.

Schmeling béperi Braddockot? Newyorkból jelentik: A newyorki ökölvívóbizottság vizsgálatot rendelt el — Schmeling menedzserének kérelmére! — Braddock nehézsúlyú világbajnok ellen. Ismeretes, hogy Braddock váratlanul lemondta a Schmeling ellen kitűzött mérkőzését. Az amerikai ökölvívó betegsége hivatkozott. Schmeling menedzsera azonban nem hagyta ennyiben az ügyet és felszólította az amerikai ökölvívószövetséget, indítson vizsgálatot a titokzatosnak látszó ügyben. Az amerikai ökölvívóbizottság felülvizsgáltatta Braddockot. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az ökölvívó három hétre harcceptelen. De — szeptember 24-re rendezhető. Ökölvívó körökben izgatottan várják a következményeket, mert — mint hírlík — Schmeling kárpótlási igényekkel lép fel az amerikai ökölvívó vállalkozója ellen. A német nehézsúlyú bajnok időközben már visszautazott Európába.

Iskolák!

Minden könyv, iskolászer, iskolai és fall térképek LEPAGE-nál Cluj. Gyors szállítás, olcsó árak. Postán utánvétellel. Kérjen jegyzéket.

Íme egy kitűnő recept fogainak megszépítésére

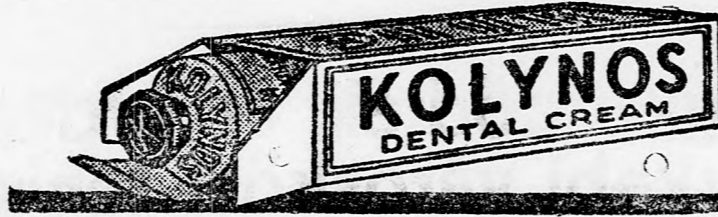
Egy antiszeptikus módszer, amely tisztít és a fogaknak új, ragyogó fényt és természetes fehérséget ad

Ahhoz, hogy szép és vonzó legyen, fogai úgy kell csillogjanak, mint a drágakövek. Ezt az eredményt úgy érheti el, ha követi az emberek ezreinek példáját, akik a Kolynos-t alkalmazzák.

Kenjen egy cm-nyi Kolynos-t egy száraz kefére, az antiszeptikus Kolynos habja rögtön behatol a legapróbb fogközökbe, megölve a baktériumok millióit, amelyek fogait megtámadják. Rövid időn belül azok fehérek és ragyogókká válnak és a szájban a tisztaság felidítő érzése marad.

Meg lesz lepve, hogyan változtatja át Kolynos foltos és elszíntelenedett fogait.

Vegyen nagy tubust, mert gazdaságosabb.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közzététel egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Kiadó november 1-re földszintes 4—5 szobás komplett, komfortos, verandás, légfűtéses urilakás, délfelkésű, ugyancsak november 1-re egyszobás, nagy alkóvós, fűdőszobás, konyhás, előszobás stb. udvari urilakás délfelkésű, továbbá szeptember 1-től földszintes és szuterénben 1 szobás olcsó lakások. Megtekinthetők d. e. 11—1-g, d. u. 4—7-g, Str. Saguna 20.

Hölgyek figyelmébe! Külföldi utamról ismét visszatérve, szenzációs sikerrel végünk villany és villany nélküli ondoilást a leg-tökéletesebb hűségárgéppel. Legújabb szerelvények villany, mint vas és vizondoláshoz utolérhetetlenek. „Innocam” hajfesték 15 árnyalatban csak Mussa-cégnél kaphatók. P. Unirii 23.

Francia, román, német, magyar levelező könyvelő, gépiró fiatalember szerény igényekkel elhelyezkedés keres. „Komoly referenciák” jellegére a kiadóba.

Kiadó novemberre első emeleten, napos oldalon, három vagy négyosztásos komfortos lakás. Mihai Viteazul 39. Háztulajdonosnál.

Középiskolai tanuló teljes ellátást kaphat ort. uralmánál Reg. Ferdinand 107. Fűszerüzlet.

Rövid bécsi zongora kitűnő állapotban sürgősen eladó. Megtekinthető Triskánál.

שרי ארטה vágott libát bizományi elszámolásra angróban szállít Weisz Mária Diosig, jud. Bihor.

ÜZLETBERENDEZÉS kitűnő állapotban olcsó eladó. Cim a kiadóban.

Urak és hölgyek figyelmébe! Szörmebundák javítását, átalakítását, kabátok szörmezését és bérelését jutányosan elvégzi Veress szűcs Cluj, N. Iorga 2. Fost: Szántó.

Egy női és férfi templomülés a Poale Cedek templomában eladó. Cim a kiadóban.

Szoba-konyhás komfortos lakást keres központban gyermektelen házaspár. „Pontos fizető” jellegére.

KÉT-HAROM URILANY teljes ellátást kaphat fűdőszobahasználattal. Reg. Ferd. 82. Weisznál.

Keresek egy kisebb nyomdai felszerelést, esetleg egy nagyobb amerikai gépet megvételre, Mittelmann Adolf Surduc, Salaj.

Tisztviselő, kitűnő munkaező, hosszú irodai gyakorlattal, állást keres. Címeket „Sürgős 6—800” jellegre a kiadóba.

Garzon lakások kiadók. Str. Stroescu 2.

Kiadó két szoba irodának, esetleg butorozva, továbbá szuterin helységek, Regina Mária 38. Ugyanott vászonfalakból összeállítható sátor (Szülke) eladó.

Használt, jókarban levő „Flexibel” cipőtalp varrógép megvételre kerestetik. Gerdan Döme Satumare, Bratianu 3.

Kiadó: Piata Unirii 3 szoba irodának, szalonnak vagy rendelőnek, értekezni: dr. Nagy ügyvéd, Cluj, Str. Iuliu Maniu 5.

Két iskolásgyermeket teljes ellátásra elfogad zsidó uralmánál Németnyelvű társalgás. Cim a kiadóban.

A legízletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignác vezetésével álló „Flóra” vegetárius étteremben kaphatók. Rendkívül olcsó abonoma árak: 3 fogásos ebéd 20 lej, vacsora 12 lej. Str. Ghersescu 7. (Kereskedelmi Akadémia során.)

Konyhabutorok a legdivatosabb színekben és a legmodernebb kivitelben olcsón kaphatók a Str. Baritiu 10. szám alatti asztalosműhelyben.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Ma és holnap utoljára: Párizsi élet. Conchita Montenegro csodás táncszámai, Offenbach gyönyörű zenéje.

Vasárnap délelőtti 11 órákor olcsó matiné előadás: A kis gróf. Anny Ondra és Hans Sönlker ragyogó vígjátékklágere. Kedden és szerdán, csak két napig! Közkívánatra Shirley Temple óriási sikertű gyönyörű filmje: A kis lázadó. Minden filmhez a legfrissebb Fox világhíradó és „Romániai aktualitások” c. pótkép.

EDISON MOZGÓ MÜSORA:

3. film, 3 meglepetés. Clujon először. I. A Machard bünygyi regénye után: A fekete ember: a kis 9 éves fehér János. Magda Sonja, Eugen Klopfer. II. Bakfis se-elem. Vigorette. Dick Powel, Josefina Hutchinson. III. Journal. Román-magyar feliratokkal. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet 3., 6., 9.

Hétfőtől: Két csodafilm román és magyar feliratokkal: I. Gerhardt Hauptmann regénye filmen: Naplemente előtt. Elisa Landi, Josef Schildkraut. II. Az aranylilom. Claudette Colbert, Friedrich Muray. III. Journal. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órákor.

20-án délelőtti matiné: Sicc urfi kalandjai.

A MUNKÁS MOZGÓ MÜSORA:

Szombaton és vasárnap 3, 6 és 9 órákor szenzációs dupla műsor egy helyért: I. Az 1-es számú közellenség. Főszerepben: Lionel Barrymore és Chester Morris. II. Nem mindig a nő az oka. Társadalmi dráma. Fősz.: Joan Crawford és Gene Raymond. III. Journal. Helyárak: 10 és 12 lej.

NYILTER *)

Alulírott „Autoglobus” országosan szervezett belföldi szállítási vállalat, bucaresti központtal, tudomásul hozzuk, hogy a Landemann Lajos által Clujon használt (Autoglobus) néven képviselt cég vállalatunkkal nem azonos és nevezett ily név alatti működéséről semminemű felelősséget nem vállalunk.

Nevünkben Clujon árukat gyűjteni és szétosztani csak az „Extra-Rapid” szállítási vállalat Cluj, Calea Regele Ferdinand 120, telefon 427 van megbízva Weinberger József közreműködésével.

„AUTOGLOBUS”

Intrepindere de Transport Bucuresti, Calea Dudesti 128.

*) E rovatban közöltekről nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Francis Mar

Fantas

Párizs, szeptember 12.

Marokkó felé Franciaországban a francia köztársaság fantasztikusan időkben mégis foglalkoztatják.

Az első érdeklődésből keltetett la totta el. A jelen történet a Marokkó csapataok légi gyakorlatozása megfigyelését a lapotba helyezte dászrepülőgépek rokkó felé, ahol generális lázadó

A Quai d'Orsel fel s tényleg róspanyol vezérságainak, hogy szállt le, terved s hogy a gép a

A pilótáról, egy tion Française” lentésben s a gyűlölettel elve kező fiatal ember tő terve meghspanyol idegen

A hazaáruló hűborodást kívá detenk bizonyul hírek érkeznek rekből: arra leh május választás ben maradt szé nyol elbarátai akarják kiközös vánult népakara csorbát. A rek nyomán deklódott a fran elfojtott, mások tember 15. után tereiről a kive niok:

A Tuzkereszt-kai gyarmatok dag francia ütettokra való kihé tisztekből tobor hűb embereit. M az anyaországba rekvó jobboldali hulló fasiszta lig kon s így Maro megőrizni kádere Ezek az ország hangulatu kádere szédos spanyol va s tulnőve mag tette intő odahaz a fején, a legk főzik ki egymás

Meknes-ben pé mindjobbban fogl több nagy titok ség reakciós tiszt

Regele

Emil

Komagna nyul

KALAPOK

Regele

Nagy

Franco tábornok példájára Francia-Marokkóban puccsot terveznek a „Tűzkeresztesek“

Fantasztikus kísérletek. Súlyos vádak a marokkói kormányzó ellen

Párizs, szeptember 12. Néhány nap óta Marokkó felé figyel az egész demokratikus francia közvélemény és Páriszt különös, fantasztikus hangzó, de a mai zavaros időkben mégis hiteltelre találó híresztelések foglalkoztatják.

Az első érdeklődési hullámot egy Fezből keltezett lakonikus Havas-távirat indította el. A jelentés szerint különös incidens történt a Marokkóban állomásozó francia csapatok légi bázisánál. Egy pilótaaltiszt gyakorlatozása közben cselel elítávoította megfigyelőjét helyéről s a teljes harci állapotba helyezte, modernül felszerelt vadászpilótagéppel elrepült a spanyol Marokkó felé, ahol most tudvalevőleg Franco generális lázadó csapatai az urak.

A Quai d'Orsay azonnal erélyesen lépett fel s tényleg rövidesen jelentette a felkelő spanyol vezérkar a Francia-Marokkó hatóságainak, hogy egy francia Potez-gép szállt le „tévedés“ből egyik repülőterükön s hogy a gép a franciák rendelkezésére áll. A pilótáról, egy közismert marokkói „Action Francaise“-tagról nem volt szó a jelentésben s a hírek szerint ez a politikai gyűlöletből elvakult, hazájáról megfélemező fiatal ember, miután repülőgépet elhagyott terve megkísérelt — beállt a hírhedt spanyol Idegen Légióba, a „Tercio“-ba.

A hazaáruló királyirikkancs országos felháborodást kiváltó esete azonban csak kezdetnek bizonyult. Folyton újabb és újabb hírek érkeznek Marokkóból s ezekből a hírekből arra lehet következtetni, hogy a májusi választásoknál igen erős kisebbségben maradt szélsőjobboldali elemek spanyol elvtársak mintájára, erőszakkal akarják kiközösíteni a szabadon megnyilvánult népkaraktól elszennvedett fájdalmas csorbát. A lapok munkatársai a hírek nyomán megbízható helyeken érdeklődött a francia fasiszták állítólag már elfojtott, mások szerint viszont csak szeptember 15. után kirobbanó marokkói puccs terveiről a kivetkezöket sikerült megtudniok:

A Tűzkereszt-liga tudvalevőleg az afrikai gyarmatok tisztviselőkarából, a gazdaság francia ültetvényesek fiaiból s a gyarokra való kihelyezésük miatt elégedetlen tisztviselőkből toborozta kezdetül fogva legbővebb embereit. Mikor azután bekövetkezett az anyaországban a parancsuralomra törekvő jobboldali pártok reneszansza, a szét hulló fasiszta ligák főleg csak a gyarmatokon s így Marokkóban tudták valahogy megőrizni kádereiket.

Ezek az országos vereségtől tulfűtött hangulatu káderek most viszont, a szomszédos spanyol Marokkó példáján buzdulva s tulnőve magának a szüntelen mérsékeltre intő odahazai Tűzkereszt-vezérkarnak a fején, a legkalandosabb puccs-terveket főzik ki egymásután.

Leleplezett puccstervek

Meknes-ben például, így állítják a Páriszt mindjobban foglalkoztató információk, legutóbb nagy titokban összeültek a helyőrség reakciós tisztjei s felvetették azt az öt-

letet, hogy nem lenne-e célszerű, Franco példájára, arab csapatok segítségével hadjáratot indítani az anyaország ellen s ha kell, vérszázadok árán is, megbuktatni Leon Blum kormányát? Az összeesküvő tiszték állítólag a legkisebb részletig kidolgozák a felkelés terveit, de az utolsó pillanatban egyik társukban, egy ezredesben feébredt a katonatiszt lelkiismerete és magát sem kímélve, leleplezte az összeskű vest feljebbvalói előtt. Tény az, hogy a mult heten tábornoki bizottság érkezett Meknesbe, a helyőrség egész tisztikarát kicserélték, több magasrangú tisztet nyugdíjba küldtek.

Egyéb nyugtalanító hírek Fezből, a fővárosból érkeznek. Itt például leleplezték a hatóságok, hogy több ültetvényes, mint közismert Croix de Feu-vezér, hosszas titkos tárgyalásokat folytattak olyan arab törzsfőnökökkel, akik sosem titkolták elenséges érzelmeiket Franciaország iránt. Sőt az egyik berber törzs, a franciákkal máig is hadilábon álló zaiaus-ok az utóbbi időben hatalmas fegyvervásárlásokat kötöttek s az üzletek megkötésénél több Tűzkereszt-tag működött közre. Az eset persze azonnal kitűdött, mert még teljesen elvakult szélsőjobboldali elemek között is akadtak olyanok, akik felháborodtak ezen a nyílt hazaáruláson és a maguk módján igyekeztek magakadályozni azt. Hasonlóképpen hatalmas felháborodást keltett Párisban, hogy az idegenlégió az egyik arab városban antiszemita jelszavakat kiabálva és egy külföldi diktátor nevét éltetve vont fel.

Franco-barát Francia-Marokkó kormányzója

A francia közvélemény mind e kilengése kért a különböző jobboldali kormányok által Afrikába telepített francia hatóságokat okolja és folyton erősebben követelik a demokratikus lapok Peyrouton, marokkói kormányzó menesztését. Peyrouton zsarnoki hajlamairól ismeretes, szélsőjobboldali gondolkodásu gyarmati főtisztviselő, egyben azonban veje Jean Louis Malvay-nak, a radikális jobbszárny népszerűtlen, de titokzatos befolyásokkal rendelkező vezérének és így a jobboldali gyarmati kormányzó tud manőverezni a baloldali kormányok alatt is. Az igen nagy példányszámu, első sorban kispolgári olvasókra támaszkodó „Petit Journal“ a legutóbb éles vádiratot szerkesztett a marokkói kormányzó ellen s ebből, többek között, kiderül, hogy mialatt a párisi kormány és a világ összes felelős kormányai, lázadóknak tekintik Franco-ékat, ezalatt a marokkói francia hatóságok mindenben a felkelők kezére járnak. Peyrouton kormányzó továbbra is tartja a diplomáciai kapcsolatot a Franco-hoz csatlakozott La Pansa nevű spanyol konzullal és madridi kormány által kinevezett új spanyol konzul valóságilag fogságban van a fezi konzulátus épületében s még kormánya hivatalos táviratait is nem vele, hanem pártitűző elődjével közli. A fegyvercsempészs is szabadon folyik a két Marokkó határain át s ami egyenesen aggasztó minden gyarmati nagyhatalom szempontjából: ide-oda özönlnek a rosszul ellenőrzött területeken a pompásan felfegyverzett arab törzsek s folyton újabb s újabb fegyverekhez jutnak, hála a hazát és politikai megfontolásokat nem ismerő politikai szvenvedélyeknek.

A francia közvélemény felháborodása igen nagy a Marokkóból érkező hírek miatt, de a felháborodásban nyoma sincs a félelemnek. Franciaország nem Spanyolország s a még mindig vajudási kinok között szenvedő fiatal spanyol demokrácia nem azonos az immár hetedik évtizedet betöltő, sziklaszilárdá erősödött, a társadalom széles tömegeire támaszkodó népi francia demok-

AZ AUTOMOBIL

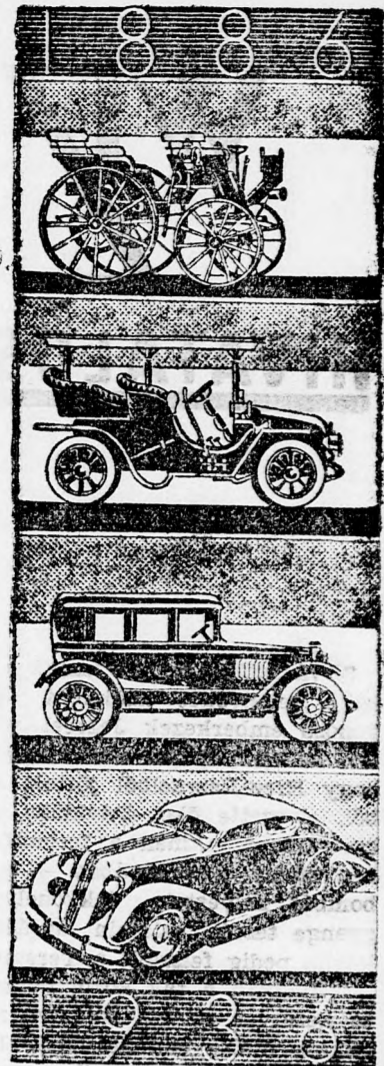
utolsó 10 év alatti fejlődése az üzemanyagban is változást hozott: feltaláltak

ANTIDETONÁNS BENZINT

AZ ETHYL KÉK BENZIN, az „Unirea“ finomított antidetonáns üzemanyaga EMELTI GÉPÉNEK TELJESÍTOKÉPESSÉGÉT ÉS A MOTOR HOSSZABB ÉLETTARTAMÁT BIZTOSITJA.

Ha azt akarja, hogy jobb teljesítményt érjen el, úgy tartányában Ethyl kék benzinnel kell lennie, az Unirea finomított antidetonáns üzemanyagának. Noha literenként valamivel magasabb árat fog fizetni (az Ethyl kék benzint 50 banival drágább) mégis ezen üzemanyag révén, amelynek kiváló a minősége, megtakarítást fog elérni, mert TOBB KILOMÉTERT TESZ MEG LITERENKÉNT. Tehát ne habozzon: használjon jobb benzint, amellel még takarékoskodik is.

ÉRDEKELT ÖNT az Ethyl Kék Benzint tudományos érteke? Kérje az „Unirea“ bármelyik tankállomásán állásértült fűzetünket, vagy írjon az „Unirea“ társaságnak, Strada General Berthelot No. 90, Bucarest.

ETHYL KÉK BENZIN

1936 ÜZEMANYAGA

ráciával. Az igaz, hogy a baloldali polgári és munkáspártok összefogására támaszkodó, régi módon szabadelvű Blum-kormány igyekszik elkerülni a kemény megoldásokat, de ha a Marokkóban unatkozó és puccsterveket főzőgető Tűzkeresztesek to-

vább folytatják két év előtt megkezdett baklövési szériájukat, úgy elkerülhetetlen most már tragikus kudarcuk. Ez a feltétlen meggyőződése a történeljes jelentőségű francia események minden tárgylagos helyszíni szemlélőjének. (G. I.)

Műtét — rádió útján

A drótnélküli világ újabb csodája. Műtét — egyetlen vérésepp nélkül

Bécs, szeptember 11. Ha valaki ma megbetegszik, az orvosok számára igen sokszor nem marad más hátra, mint a természet gyógyítóerejében — vis mediatrix naturae — való bizakodás. Ha valaki például mellhártyagyulladásban megbetegszik, az orvosok legtöbb esetben nem tudják megakadályozni, hogy a beteg tüdőgyulladást is ne kapjon és a beteg szervezetének erejétől függ, hogy a betegség letudja-e győzni.

Ez ezután másképp lesz. A tudomány eszközt ad az orvosok kezébe, amely sok, ma reménytelen esetben, a biztos gyógyulást jelenti.

A chelmsfordi Marconi társaságnak évek hosszú során folyta ott laboratóriumi munkája alapján sikerült egy a rádió útján való új gyógymódot találnia, amely az orvosok, fogorvosok, különösen pedig a sebészek kezelési eljárását egyenesen forradalmosítani fogja, még abban az esetben is, ha annak, amit a felfedezők ígérnek, csak a felét is lehet megvalósítani.

A készülék mai alakjában olyan, mint valami rádióleadó és alapjában véve nem is más. A szanatóriumok és az orvosi rendelők minden nagyságban megkaphatják és orvosok számára, akik a beteget otthonában akarják kezelni, kisebb készülékeket is gyártanak.

A készülékek drótnélküli hullámokat produkálnak öt méterig terjedő hosszúságban és forgaójuk van, mellyel az orvosok a megfelelő hullámhosszra állíthatják be. Ha valaki például tüdőgyulladásban betegszik meg, az orvosnak nem kell

mást tennie, csak két érclemezt helyezni a beteg mellére és hátára és beállítani a készüléket. Az áram keresztüljárja a testet s mesterséges, pontosan ellenőrizhető lázt idéz elő és olyan hőmérsékletet, amelyben a pneumoniacillusok nem élhetnek meg. A beteg meg van gyógyítva.

Ugyanígy lehet az új eljárással operációkat eszközölni egyetlen vércsepp vesztés nélkül. A sebész előbb kitanulmányozza milyen mélyen kell vágnia és a megfelelő hullámhosszot állítja be. Akkor működésbe hozza a készüléket és a készülékkel összekötött kést a levegőben az operálandó testrészt föl tartja. A késből rádióhullámok indulnak ki, melyek a húst biztonságban vágják a legfinomabb operálókésknél is. A beteg semmiféle fájdalmat nem érez, mert az áram az idegeket érzéketleníti és a véredényeket úgy befolyásolja, hogy egyetlen vércsepp nem folyik. Egy másik előnye ennek az eljárásnak az, hogy kizár minden fertőzést.

Hangsúlyozni kell, hogy itt nem a készüléket gyártók teoretikus, elméleti reményeiről van szó, hanem egész sor operációról, — többek közt nehéz rákműtétekről is — melyeket a fenti módon hajtottak végre a fenti eredménnyel. Különös előny az is, hogy az operációkat az új módszerrel sokkal rövidebb idő — töredéknyi idő — alatt lehet végezni, mint eddig.

A fogorvosok számára is olyan lehetőségeket nyújt az új eljárás, amilyenekről nem is álmodtak. Mig ma például egy fogat, melynek gyökere rothadt, kénytelenek kihuzni, jövőre a rövidhullámokkal meggyógyíthatják és megmenthetik.

Regale Ferdinand 10.

Emil Fodor & Co.

Romagna nyulászó, velour és antilop
KALAPOK nagy választékban.

Regale Ferdinand 10.

Nagy ünnepekre tisztítassuk festessük ruháinkat az „UNIO“-nál Speciális tulesz-tisztítás Cégtulajd.: Gottlieb és Mandula

WZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

A fák lelke

(Aktuális mese)

Írta: ARI IBN ZAHAV

Sirva szállt az égbe annak a hatszáz fának lelke, amelyeket elsőként pusztítottak el gonosz emberkezek Jezreel völgyében. Amikor az ég kapuját őrző angyal meghallotta, hogy Erez-Jisraelelől jöttek, Jezreel völgyéből, elvezette őket Dávidhoz, a nahalali József fiához, akinek a teremtés 5693-ik évében kilenc éves korában — gonosz emberek bombát helyeztek fekvőhelye alá, amely gyenge testét, valamint apját széttroncsolta, lelkük pedig felszállt a Teremtőhöz.

Néhányan a fák közül felismerték Dávidot és keserves sirásra fakadva mondták: „Életednek utolsó chámisá-ászár bisvatján ültetél bennünket, ám amikor nem jöttél többé locsolni bennünket, eltűnt a nyugalmunk és amikor a körülöttünk kapáló gyermekektől megtudtuk, hogy a másvilágra költöztél, gyászoltunk téged; Gyászunkban csak kevés vizet szívtunk, ezért maradtunk is többi fátársainknál kisebbek. Egyike a lelkeknek, egy nagy lombos fa lelke, keserűen felsóhajta mondá: Mi haszna, hogy nagyobb lettem nálatok, hogy lombjaim hűs árnyékában már gyermekek játszadoztak, ha hirtelen rántámadt a romboló és elpusztított kicsinyet, nagyot egyaránt.”

Elszomorodott ennek hallatára nahalali Dávid, és csöndesen kérdezte: „Egészséges-e Anyám? Vajon gyászolja-e még gyermekét és férjét, ifjúságának hű társát?” És sirva fakadt Dávid... Vele sirtak a fák lelkei és zokogásuk elhallatszott a menybolt egyik végétől a másikig.

Még tart sirásuk, amikor új csapat érkezik a menybolt kapujához a jeruzsálemi környéki fák lelkei Eczjon falujából, a hebroni uton. Meghallván honnan jönnek, elvitte az angyal őket a hebroni Áronhoz, Eliezer Dan fiához, aki gyilkosság által rabotatott el szüleitől a teremtés 5689-ik évében, 5 éves korában. Rögtön odahívta az angyal Áronhoz Deborát, Bezelel lányát, akit 4 éves korban és Nachman fiát Menachemet, akit 2 éves korban vele együtt gyilkoltak meg Hebronban. Amikor sirásuk hangja elért ősapáinkhoz, Abraham, Izsák és Jákobhoz, azok hajukat tépve keservesen sirtak.

Amíg ezek gyászolnak, a menybolt kapujához ért ezer meg ezer gyümölcsfa, amelyeken még aranylott a gyönyörű gyümölcs. Elvitte őket az angyal a tisztákhoz, az ártatlanokhoz, akiket meggyilkoltak, amikor utban voltak a város felé, melyben Jónás próféta lakott valamikor.

Felháborodott Szimcha, a legidősebb szent lelke és felkiáltott: „Miert öltek meg benneteket, fákat?!” És sirtak a fák ártatlan lelkei és velük jajveszékelt Izrael. Jajveszékeltül hangjára odatódultak hozzájuk Eczjon falu, Hebron és Emek Jezreel fának lelkei és Dávid, a nahalali.

Áron, Eliezer Dan fia, aki elsőnek jutott az égbe közzülni, vizgasztalta őket és szólt: Menjünk Isten trónja elé! Kitérta szárnyait és vele emelkedett a sok ártatlan lélek és így repültek Isten trónja elé, hogy fájdalmas panaszaikat elmondják.

Az Ur trónjánál őrtálló angyalok arca elbalványodott láttukra. A szolgálattelvő angyalok Hebron és Nahalali szülőteire mutatva könyörögtek, mondván: „Kívánságait teljesítsd nagy kegyelmedben óh, hatalmas Isten!”

Egy kis fácskának lelke sirásba tört ki és keserűen felkiáltott: „Mi lesz a kis Uzival, ha megtudja, hogy már nem élek?” Mire az összes fák sirni kezdtek, sirva emlegették a gyermekek nevét, akik ültették és éltető vízzel látták el őket.

Magához hívta az Ur a kesergőket és könyöröletes simogatással szólt: „Ne sirjatok, majd én megvizsgálom a gyermekeket.”

Erre mindannyian leborultak, és mondták: „Dicsértessék az Örökkévaló, a gyermekek vigasztalója!”

Nagy jóságában mondá az Ur: „Emberi lelket fogok belétek lehelni, hogy emberek között élhessetek.”

Három csoportra osztva őket azt mondá az első csoportnak: „Ti majd elmentek eszen-

az éjjelen a föld minden táján elszórt zsidó házakba; Magatokkal viszitek a föld és a fák szeretetét és szétsugározzátok e szeretetet környezetekben, úgy mint ahogy a nap szétszórja sugarait és majd ha a gyermekek felnőnek, elmennek atyáink földjére a világ minden részéből, hogy ott dalos örömmel gabonát vessenek, és fákat ültessenek.”

A másik csoportnak azt mondta: „Ti pedig elmentek azon néphez, — amely nem Izrael törzséből való, ahhoz a néphez, amelynek hatalmában van segítséget nyújtani a népnek, amely atyái földjére vágyik vissza, — és megtanítottok a gyermekeket arra, hogy mire felnőnek, igazságosak legyenek és ne fáradjanak el annak bizonyításában, hogy ezen népek ősei földjéhez való ragaszkodása és szeretete: a gyermek örök ragaszkodása és szeretete szülőanyjához.”

Rachel Blowstein 1890—1931*

Poltawa mellett született 1890-ben. Anyját, aki rabbi leánya volt és akitől nemmes, érzékeny lelkét örökölte, már gyermekkorában elvesztette. Az anyai áraság fájdalmas nyugtalansága nem hagyta el életé végéig. Elemi oktatását A. M. Borochowol nyerte, aki apja volt Beer Borochownak, a cionista szocializmus első teoretikusának. Az öregtől hallotta a szép hasonlatot, hogy a zsidó prole-áriátus nem egyéb, mint a megláncolt Prométheusz, aki tehetetlen dühönök minden vágyakozásával szeretné megragadni a saskeselyűt, amely a máját tépdesi.

Rachel költői lélekkel érezte a zsidó tehetetlenséget és hitt a felszabadulásban. Ahogy évek multával tehetsége és erői kibontakoztak, egyre erősödött benne a vágy, hogy részese lehessen a zsidó nép felszabadulásának. Még bizonytalanságban élt. Kétirányú művészi képesség törekedett benne kifejezésre: az írás és a festészet. Tizenöt éves korában tűnt fel orosz verseivel a poltawai gimnázium tanárai előtt; ő maga sokáig nem érezte, hogy kifejezte önmagát.

Valamelyik tanárja Leonardo da Vinciről írott könyvet adott át neki olvasásra. Ráhelnek felült, hogy a tizenötödik századnak ez a csodája a művészet annyi ágában otthonos: szobrász, festő, mérnök és feltaláló, repülőgépet konstruált és forgószinpadot, csak az írásban nem keresett kielégülést. Talán a két-ó: képzőművészet és írás nem is adatott egyazon embernek! A szinek és formák művésze milyen merrevek is az írás hatásaival szemben! A költőket és írókat csodálta Ráhel, de a festészethez vonzódott és elment Kiewbe két esztendőre, a festőiskolába.

Itt ismerkedett meg fiatal piktor kollégájával, Mose Lublinszky révén a zsidó népi mozgalommal.

Egyik sőtájukon mondtotta a fiu: „Kenyéért dolgozni nagy profanzálása a művészetnek.”

Rachel: De hiszen minden produkció elenszolgáltatással jár, ezt így tanultuk. És éppen a legnemesebb teljesítmény, a művészi legyen közpréda?

A fiu: Azt nem mondtam. Legyen a művészet köztulajdon, helyesebben közkinés.

Rachel: Miből éljen akkor a művész? A fiu? Egyéb munkájából, főképp a földmunkából. Legyen paraszt.

Rachel: Ezt nem értem.

* Szabó Imre „Uj zsidók” című, most megjelent könyvéből.

A harmadik csoporthoz így szólt: „Ti pedig elmentek azokhoz, akik kiirtottak benneteket, hogy megmentsétek őket attól, hogy vadállatok módján viselkedjenek; Ha majd látjátok, hogy rosszat forralnak az emberek és az erdő fái ellen: hozzájuk simultok, és a fülükbe sugjátok az őtökik parancsolatot: Ne öj! És majd ha nagyok lesztek, tanítsátok arra őket, hogy ne irigyeljék, és ne kívánják el a szűkölködők tulajdonát.”

Azután valamennyiökhöz fordulva kérdé: „Van-e köztetek valaki, aki vonakodik lemenni a földre?”

Nagyok és kicsinyek egyhanguan azt válaszolták, hogy készek küldetésük teljesítésére.

Es ime felragyogott az ég... Ragyogása oly fényes volt, mint a teremtés első napjaiban. Az angyalok és a szentek daloltak és e dal és ragyogás szárnyán szálltak a fák a földre.

Es a Magasságos, dicsértessék szent Neve, aki nem mosolygott Templomának pusztulására óta, — mosolygott és mosolya öröm és üdv forrásává lett a földön.

Héberből fordította: Pollák Károlyné, (Timisoara).

ták e földszagu, egyszerű és keresetlen poemákat. A Jordán partjain gyorsan felejtett. A pogromok földjét, mintha soha nem is ismerté volna.

Gyermeki vonzalommal viseltetett Áron Dávid Gordon iránt, aki a föld által való megújódást tanította. Ráchel az Oroszországban megjelenő „Hasiloach”-ban megjelent versét Gordonnak ajánlotta, aki a leány egy rezignált leveleire így válaszolt:

„Nem osztom feltevéseidet, hogy lényednek nincs saját forrása, amiből merithetne. Magamról mondhatom, hogy sokat tanultam lelkeidből. Már pedig az ember nem tanul olyasmiből, aminek nincs tartalma.”

A háboru előtti esztendőben Ráchel elhagyta Palesztinát. Toulouseba utazott, egy földmives iskolába, hogy alaposabban képeztesse magát a mezőgazdaságban. Bizonyára a francia művészet géniusza is vonzotta. Elvégezte a két éves kurzust, de Palesztinába már nem térhetett vissza. Oroszországba utazott, a háborus éhínség kellős közepén. Saratowban abból tartotta fenn magát, hogy zsidó menekültek gyermekeit tanította odaadással és gyöngédséggel és sóvárgó boldog vágyakozással, hogy neki is legyen gyereke. „Ima” című verse ennek az áhitatos vágyának méltó tolmácsa.

A háborus inség, az éhség, a szükség-lakás, a nemes költőnő beteggé tette, de a háboru után 1919-ben az első hajó fedélzeten, amely chalucokat vitt Palesztinába, már ott volt, együtt énekeit a fiatal fiukkal és lányokkal.

A Jordán melletti Daganiban helyezkedett el. A mezei munkára már gyenge volt, a háboruban földült Kineret pedig nem adhatott megélhetést. Városból-városba kényserült, Jeruzsálemba, ahol gyermekek tanításával foglalkozott. De visszament újra Daganiba, rövid időre, mert tudójára elhatalmasodott rajta és a városok kórházaiban keresett gyógyulást. Jeruzsálem, Cöfát, Tel-Aviv voltak szomorú stációi a mező és égboltozat költőnőjének, aki „a mezők köveivel kötött frigyét, barátokozott a tenger rejtelmeivel és mint bölcs Salamon megértette a fák suttogását.”

A kórház magányában írta verseit és felsíkkolt benne a nagy fájdalom. Előfának érzi magát, amely földrengés után a mély-ségbe hullott.

Sokat olvasott, sokat gondolkodott. Verseiben sóhajtott el sorsát, őszintén, fájdalmasan és olyan közvetlenül, hogy visszhangot kellett ébresztenie. Érezte, hogy időnap előtt, fiatalon, sok ki nem fejezett érzés és gondolat fog elhanyagolni vele a földbe, amelynek énekes rajongója volt.

Kineretben nemcsak siremléket állítottak fel neki, hanem Gan Ráchel névvel kertet plántáltak, gyönyörű, iráki datolyapálmákat és a Kelet különböző fáiból három csoportot állítottak fel. Safia — Uj nemzedék — Mineged.

A három csoport a három kötet neve, amelyben Ráchel poémáit gyűjtötték egybe. Ársai a munkában és küzdésben.

Halála évfordulóján, a peszachi napokban a földmives fiúk és leányok tömegével jönnek akertbe és Ráchel verseit énekelik:

Tüzipiros vére
véreembe csörög,
bánatos hangja dalomban dalol,
Laban nyájának pásztornője,
én vagyok Ráchel unokája.
Ezért, szük nekem a ház,
idegen a város,
rőt puszták messzi-homályos
utját nem ihatja szemem,
száz ház megőri tekintetem...
Ezért az utam: nyilegyenes,
sarúmon régi utak pora ül,
fehér bőrom alatt a Muft —
hegedül.

(Adler Hubert fordítás)

HIREK

— A liberális párt két ellenzéki csoportjával közös akciója. Bucurestiből jelentik: A Curentul rámutat arra, hogy a „szabad-élvűk” csoportja tegnap megbeszélést tartott Costel Tataranu elnökletével és leszegzett álláspontját, aminek kifejezés is fog adni a parlamentben, különböző problémákkal szemben. Elhatározást nyert, hogy a szabad-élvűk párhuzamos akciót fognak folytatni a H-csoporttal.

— Kedvező mederben haladnak a román-székely kereskedelmi tárgyalások. Bucurestiből jelentik: Leon aki Münchenben tárgyal a németekkel kereskedelmi konvenció kötése érdekében, tegnap közölte a kereskedelmi minisztériummal, hogy tárgyalásai igen kedvező menetet vettek. A román gabona németországi kiviteli érdekében megegyezés jött létre. Németország 10 millió márkás kvótát nyújt. Most a petróleumkivitelről tárgyalnak.

FEMINA
női és leányka töl és átmeneti kabátok, valamint szövetek, legjobb, legszebb, legolcsóbb bevásárlási forrása.

Uj üzlet. Cluj.
Str. Memorandului No. 1.

— A nemzeti keresztény párt önálló listával vesz részt a községi választásokon. Bucurestiből jelentik: A nemzeti keresztény párt vezetőségének tegnap kiadott közleménye szerint mindenütt résztvesznek a községi és megyei választásokon a párt saját választási jelével. Szeptember 25—26-án Bucurestiben a párt kongresszust tart.

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizalmat, gyomorégést, vértódlást, szorongást vagy szívdobogástérez, igyék minél előbb valódi „Ferene József” keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epékiválasztást fokozza, az anyagcserét megélieníti és a vérkeringést felfrissíti. Az orvosok ajánlják.

— Pozsonyban megkezdődött a kisantant-államok tizenkettedik sajtókonferenciája. Prágából jelentik: Tegnap vette kezdetét a kisantant-államok sajtójának 12-ik értekezlete. Több szónok, köztük Dragu, a román külügyminisztérium sajtóigazgatója, hangsúlyozták a kisantant-sajtó fontosságát a három állam baráti kötelékeinek fenntartásában és szorosabb tételében, közös érdekeik és a béke érdekében. A konferencia üdvözlő táviratot küldött a három kisantant ország államfőinek.

— Fiókinntézetet állít fel Clujon a CEC. Bucurestiből jelentik: A Casa Autonomă de Economii si Cecuri Postale (CEC), azon azandék által indittatva, hogy az ardeali gazdasági életnek nagyobb lendületet adjon és fokozott fejlődést biztosítson számára, elhatározta, hogy Clujon fiókinntézetet létesít. Ennek megszervezésével és vezetésével dr. Epaminonda Lucaciu bízza meg, aki már érintkezésbe is lépett az illetékes gazdasági és pénzügyi ténnyezőkkel. Mihelyt a szervezési munkálatok befejeződnek — ami igen rövid idő kérdése — a CEC fiókinntézte azonnal működésbe lép, ami hatalmas előnyökkel jár majd az ardeali gazdasági élet számára, mivel a clujai intézet birni fogja a centrum teljes hatáskörét természetesen Ardealra korlátozva.

— A budapesti román követ a külügyminisztérium államtitkári székében. Bucurestiből jelentik: Vasile Grigorcea, Románia volt budapesti követe ma átvette új hivatalát, a külügyminisztérium államtitkárságát.

— Az igazságügyminiszter rendelete a börtönökben való bánásmódról. Bucurestiből jelentik: Djuvara igazságügyminiszter körrendeletet küldött az összes börtönökhöz, amelyben intézkedik, hogy az összes foglyokat egyforma bánásmódban részesítsék a törvényeknek megfelelően azzal az emberséges érzéssel, aminek minden civilizált megtorlási akciót kell vezetnie. A miniszter jelentést is kér az egyes börtönök helyzetéről és hiányairól.

— Letartóztatták a Sapatino-ügy összes gyanúsítottjait. Bucurestiből jelentik: Ma reggel a bucaresti rendőrség letartóztatta a Sapatino-ügy összes gyanúsítottjait: Negreanu kereskedőt, Herman Nadler, Schaefer borbíróit, Niculescut és Kremert.

— A Belgia léggömb nyerte meg a Gordon-Bennet serleget. Varsóból jelentik: Az eddigi számítások szerint a belga Demuyter volt, nyerte meg a Gordon-Bennet serleget.

— Schuschnigg osztrák kancellár felszólalása a páneurópai mezőgazdasági konferencia záróülésén. Bécsből jelentik: Schuschnigg kancellár tegnap felszólalt a páneurópai mezőgazdasági konferencia záróülésén és többek között ezeket mondotta: „Minden országnak joga van arra, hogy belügyeit úgy intézze, ahogyan jonak látja. Meg kell mondanom azonban, hogy ez a kommunista ideológia teljes elvetését jelenti, amely sohasem gyakorolható Ausztriában. Védeni fogjuk ezt a pontot, mert meg vagyunk győződve róla, hogy csak így tehetjük lehetővé a békés együttműködést az összes államokkal és összes népekkel”.

— Véget ért a belgrádi kisantant-államok katonai sportversenye. Belgrádból jelentik: A kisantant katonai sportversenyein résztvevő román és cseh delegáció elutaztak tegnap este.

ROYAL slágermozgó. Közékvánatra! Csak két napig! Kedden és szerdán:

SHIRLEY TEMPLE
feledhetetlen sikerű filmje:
A kis lázadó

Ma és hétfőn utoljára: **PARIZSI ÉLET**. Offenbach csodás zenéje. Conchita Montenegroval. Minden filmhez: A legfrissebb Fox világ-híradó és „Romániai aktualitások” című szenzációs pótkép.

— Zátonyra futott egy norvég bálnahalászhajó. Fokvárosból jelentik: A Solhagen norvég bálnahalászhajó zátonyra futott Srobbsziget közelében és elsüllyedt. Hat matróza vízbefullt.

— Egyiptomi delegáció Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Ma reggel a fővárosba érkezett a nemzetközi kereskedelmi konferencián résztvevő egyiptomi delegáció tagjai egyrészre.

— Ügyvédi hír. Dr Fruchter Bucurestiben ügyvédi irodáját Calea Mosilor 80 szám, IV. emelet alatt, helyezte át.

— Ötvénezer intellektuális munkanélküli van Romániában. Bucurestiből jelentik: A belügyminisztériumba beérkezett ideiglenes kimutatások szerint az országban jelenleg 50.000 intellektuális munkanélküli van, kezdve a négy liceumot végzettk egészen az egyetemi abszolváltakkal és doktorokkal. A pontos számok alapján majd tervet készítenek e munkanélküliek elhelyezésére.

Ne használjon ilyen zsákokat!

Ime az ideális PAPIRZSAK
TARTÓS, HIGIENIKUS! OLCSO!

Kérjen ajánlatot:
BATES S. A. R. cégtől
Bucuresti I. Str. Cobălcescu 14.

— Tanévi megnyitó a cluj kongresszusi iskolában. A cluj Regele Ferdinand uti zsidó iskolában és óvodában a tanév ünnepélyes megnyitása f. hó 15-én délelőtt lesz a nagytantermében, amelyre az iskola vezetősége ezúttal hívja meg a szülőket. A gyermekek pontban kilenc órakor legyenek az iskolában, illetve óvodában.

— Vasuti baleset és gyári tűz Stockholm-ban. Stockholm-ból jelentik: A halmstad autókátrészgyárban tegnap tűz ütött ki, amely elhamvasztotta az összes gyárépületeket. Kilenc tűzoltó megsebesült. A kár 9 millió svéd koronát tesz ki. — Haiernusand állomás közelében egy gyorsvonat elütött egy teherautót és majdnem 150 méteren át vonszolta azt magával. A gép teljesen összetört, sofőreje és két utasa meghalt.

— Beiratások a Montessori óvodában. A Hamburg Szerén vezetése alatt álló Montessori rendszerű magánóvodába Str. Elisabeta 10 a beiratások szeptember 14, 15. és 16-án délelőtt 11—1-ig és délután 4—6-ig eszközölhetők. A tanítás 19-én kezdődik.

— Eljegyzés. Feuer Böske Saturnare és Heller Dávid Oradea jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— H. Devoceri Anci mozgásművészeti iskolájában a tanítás szeptember 15-én kezdődik. Beiratások, előjegyzések egész nap a Regele Ferdinand 25 (főpostával szemben) alatti iskolában. Testformáló torna, gyógytorna, ritmika, plasztika, dinamika. Tanterv-képesítők felvétele okt. 1-ig bazarólag. Telefon 980.

— B. Bernstein Jolán zongoratanárnő tanítását Str. Elisabeta 16 szám alatt ismét megkezdte.

— Eljegyzés. Klein Rózsika Valea lui Mihai és Hoffmann Juliu Marghita jegyesek. (M. k. é. h.)

— Spéterné Blum Marcsa mozgásművészeti iskolájában a tanítás szeptember 1-én megkezdődött. Beiratkozás naponta délután 5—7-ig Str. Dacia 3. (Domus épület — Uránia palota mögött) az iskolában. Testpoló torna, ritmika, tánc, gyógytorna. Tantervképzés.

— Szemeszterzáró vizsga az iclodi iparos-jesivában. Iclodról jelentik: Vasárnap, e hó 6-án folyt le Braun Henrik főrabbi elnökletével Iclodon az iparosjesiva szemeszterzáró vizsgája. Az ifjak, akik naponta hat óra fizikai munkát végeznek, az elmúlt szemeszter hat hónapja alatt befejezték „Beca” talmud-traktátusát Rasival és Toszefot-al, a Sulchan Aruch három könyvéből nagy részleteket, azonfelül a heti bibliai szakaszokat. A vizsga eredménye beigazolta az intézmény szükségét és életképességét. A fiatalok mesterséget tanulnak és emellett mint hithű zsidók és hagyományos irodalmunk ismerői lépnek majd az életbe.

Ajándék-tárgyak:
Legszebb kobált csipkés tálak, bonbonniérok, szervizek és figurák

alkalmi áron:
„PAX” Cluj, C. Victoriei 6
Festmények és képeretek nagy választékban

Kárpitos kellékek
Bulorszövel
Szöveg
Legolcsóbban

MAGAZINUL
„Tapitex” S.A.
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 9.
Telefon 1452

Szabadalmakat
előkészít és kieszközöl
gépszeti és vegyszeti tárgyat is

MARKO V. okl. gépszemléző
műszaki irodája
CLUJ, Calea Regele Ferdinand 43—45.
Telefon: 453. Telefon: 453.

SOK TIZEZER
megelégedett vevő bizonyítja, hogy a

„ZEPHIR”
kályha az összes kályhák között a
LEGJOBB
10 kilogram falat fűt egy NORMÁL szobát 24 órán át.
Gyártja:
Szánté D. és Fia, Oradea
Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket.
Képviselet: „BARZEL”
vaskereskedés, Piața M. Viteazul N. 13.

UJ KELET Legújabb hírek

Lisszabon cáfolja, Párizs és London fenntartja, hogy Portugáliában forradalom tört ki

Megszűnt a telefonösszeköttetés Portugáliával. Fellázadt a haditengerészet egy része és több helyőrség. A madridi kormány Oviedo bevételét és offenzíva megindítását jelenti

A zendülők megkezdték San Sebastian bombázását

Annak ellenére, hogy a lisszaboni kormány erősen cáfolja, hogy Portugáliában komoly forradalmi megmozdulás ütötte fel a fejét, Londonban és Párizsban a cáfolatok ellenére is tartja magát a hír, hogy a portugál haditengerészet egy része és több helyőrség fellázadt a kormány ellen. Egy lázadó hadihajó állítólag tegnap újra bombázta Lisszabont. A telefonösszeköttetés szünetel Portugáliával, úgy hogy megbízható híreket

nem lehet kapni a belső helyzetéről. Állítólag a lakosság elégedetlenségének a nagy nyomor az oka, melyet fokoz a rossz termés. Párizsban nem tartják lehetetlennek, hogy igazak a lázadásról szóló hírek, annak ellenére, hogy a párizsi és londoni portugál követek erősen cáfolják a forradalmi híreket. Emlékeztetés ugyanis, hogy a négy hadihajó fellázadásának híre pár nappal ezelőtt a portugál kormány is elismerte.

lenciát, Kártagót, Malagát, néhány északi katonai centrumot, Kordovát és Retameres falut bombázták. A Havas Pampelunából kapott híradása rámutat arra, hogy a polgárháboru kitörése előtt Guipuzcoában vakációzó gyermekek részére táborot rendeztek be. A zendülők azzal a kéréssel fordultak a népfronthoz, hogy ezeket a gyermekeket adják át nekik, hogy el- távolítsák a hadizónából őket. A zendülők főhadiszállása cáfolja, hogy az átadás megtörtént volna eddig. A tárgyalások folynak.

A DNB jelenti, hogy a jacai rádióállomás jelentése szerint az argentinai köztársasági kormány elismerte a burgosi kormányt. Egyidejű jelentés szerint Spanyolország berni, szófiai és los-angelesi követei tegnap bejelentették az illetékes kormányoknak, hogy a burgosi kormány szolgálatába állot- tak.

A portugál kormány cáfolata

A Havas bizalmi jelentése szerint ellentétben a külföldön elterjedt hírekkel, semmilyen rendezés nem fordult elő Lisszabonban. A szeptember 8-án elrendelt riadókészültséget másnap felfüggesztették. Attól kezdve csupán néhány elővigyázati rendszabályt tartanak fenn a főváros teljesen nyugodt. Diplomáciai szempontból Portugália megindokolja a spanyol benemavatkozással szemben emelt kifogásait és aggályát fejezi ki a portugáliai külföldi propagandával kapcsolatban. Mégis, hír szerint, — Monteiro, Portugália megbízottja, aki tegnap este Párizsba utazott, olyan megbeszéléseket fog folytatni, amelyek megegyezésre vezethet- nek.

Tegnap a madridi rádió azt jelentette, hogy a kormány csapatai elfoglalták a régi- óta ostromolt Oviedot.

Sulyos incidens miatt Alicanteba helyezték át a madridi portugál követséget

Lisszaboni jelentés szerint a madridi portugál követségnek Alicanteba való áthelyezését sulyos incidens idézte elő. A követség épületét a milícia egyik osztaga támadta meg, kezükben revolverekkel és követelték a követség irattárának átadását. Mivel Tamega vicomte ellenkezett, a milícia tagjai erőszakkal behatoltak az épületbe és felgyújtották azt.

Az incidens csupán a spanyol kormány drasztikus intézkedése miatt nem fajult el. Rettenetes állapotok a toledói Alcazarban

Madridi jelentés szerint Camarasa abbé a kormány megbízásából tegnap érintkezésbe lépett az Alcazarba zárkózott és ostromolt zendülőkkel, akiket felszólított, távolítsák el az asszonyokat, gyermekeket, öregeket és tuzsokat. Moscardo ezredes, a zendülők vezetője erre nem volt hajlandó és kijelentette, hogy az Alcazarban tartózkodók mindannyian inkább meghalnak. Ennek dacára az ostromlottak ma éjjel összehúzódtak, hogy végleges határozatot hozzanak. Az abbé szerint az Alcazar bejáratán olyan állapotok uralkodnak, amelyeket emberi ész nem is foghat fel. Mindenütt hullabűz terjeng.

Merényletét követtek el Barrio volt spanyol miniszterelnök ellen?

Egyes hírek szerint Martinez Barrio volt miniszterelnök ellen merényletet követtek el. Martinez Barriót több golyó találta. A merénylet részleteiről valamint a volt miniszterelnök állapotáról ezidig még nem érkezett jelentés.

Anglia élcs tiltakozása a mérge- gáz használata ellen

Londoni jelentés szerint Anglia erősen tiltakozást jelentett be a spanyol polgárháboru harcoló felelő is az ellen a lehetőség ellen, hogy a harcokban mérgezőgázokat használják. Ebben a kérdésben angol kezdeményezésre a francia határvidékre menekült spanyolországi követek is tanácskozást folytattak, de eddig eredménytelenül. Angol részről a mérgezőgázok háborus használata eltérésé- nek kérdését elvi kérdésnek tekintik, melyben egy ország belső harcai esetén is jogsu- lt a közbeavatkozás.

Llano tábornok cáfolja a kor- mánycsapatok huéscai győzelmét

Llano tábornok a sevillai rádióban cáfolta, hogy Huescát körülzárták volna a kormány- csapatok. A tábornok szerint a két tábor között a városról 10 kilométernyire áll a harc. A burgosi főhadiszállás szerint Talave- ranál 7 kormányrepülőlt lőttek le, az északi fronton pedig három. Franco tábornok azt jelentette, hogy a kormánycsapatok Madrid védelmére készülnek. E célból Barcelonából 5000 milicistát vittek a fővárosba. Guadarrama- ban a zendülők állandóan előnyomulnak. A talaverai fronton a kormány egyik had- oszlopát 10 kilométernyire visszavetették. A zendülők repülői tegnap San Sebastian, Va-

JON! JON!
Rose Marie
 világhírű operett, főszerepekben:
Jeanette Macdonald,
Nelson Eddy

Fantasztikus felkelő győzelmi hírek
 Sevilla, szeptember 12. A sevillai és bur- gosi leadók a mai nap folyamán is állandó zendülő-győzelmeket jelentenek. A hírek szer- rint Azana köztársasági elnök felkészült a menekülésre. A zendülők bombázták a mad- ridi hadászati pontokat. A rádió szpiker fel- teszi a kérdést, hogy vajjon a kormány miért nem védekezik repülőgépekkel a zen- dülők bombázása ellen? A jelentés szerint zendülő-győzelmek voltak Ramonban, San Sebastian környékén, Bilbaóban. A kormány állandóan hamis híreket közöl a hadihelyze- ről — hirdeti Llano tábornok, — de ezek a hamis hírek mind hiábavalók. Felkelő győ- zelem volt állítólag a toledói fronton, ma- gában a városban pedig az Alcazarban be- zárt felkelők folytatják az ellenállást. Cáfol- ja a felkelők hírszolgálat, hogy Huesca el- esett volna. Ugyancsak Burgos jelenti, hogy Mola tábornok utasítást adott a San Se- bastian előtt állomásozó haderőknek, hogy 48 óra után kezdjék meg a város bombázá- sát. A két napi haladék arra jó, hogy az asszonyokat és gyermekeket kimenekítsék a városból. Az ultimátumot repülőgépek szór- ták le a városba. A határidő vasárnap reg- gel jár le.

Hitler is éles kirohanást intézett a bolsevizmus ellen Nürnbergben

A Führer beszéde a hitlerista ifjuság előtt. Párizs lapjai szerint erkölcsi háború kezdődik Moszkva és Berlin között. Németországban sulyosnak látják a helyzetet

„Komor lehetőségeket tartogat a harc Berlin és Moszkva között”

Nürnberg, szeptember 12. (Rador.) Hit- ler kancellár tegnap este a nemzeti szo- cialista párt politikai főnökei előtt beszélt. A kancellár kijelentette, hogy az utolsó négy évben hála a párt politikájának, a Birodalom ujjáéledt. A Führer sikraszá- lott ezután a bolsevizmus ellen és hangsú- lyozta, hogy a német nép munkálkodni ki- ván a békebe és rendbe vetett eszményei- nek megvalósítása érdekében. A beszédet hatalmas ünneppel fogadták.

A mai napon Hitler a hitlerista ifjuság 20 ezer tagja előtt mondott beszédet. Töb- bek között ezeket mondotta:

— Fiatalságom tünetek tűnik fel, ha összehasonlítom a tietekkel. Milyen nagy- szerű dolog ma fiatalnak lenni és olyan időben felnőni, mint a miénk. Ti nem is- mertétek a régi birodalmat. Nem dicő lát- vány a mi Németországunk, rendjével, fe- gyelmével és számtalan megvalósításával? Németország jövője fényesnek látszik. Legalább is ezt érezzük, ha összehasonlít- juk más államokkal. Uj német ember- típus született. Harcom nem volt hiábavaló. Uj generáció nőtt fel, amely ugyanolyan bátor és hü, mint azok, akik fronton el- hulltak. Ha öt év alatt olyan fényes ered- ményeket mutatunk fel, mit tudunk majd megvalósítani 20 év alatt? Hiszek a gond- viselésben, hiszem, hogy a szerencse a bá- torra, erőre és fegyelmzettre mosolyog. Ezzel a fiatalos németországgal csak nagyra lehet. Jövünk előrszei, büszke va- gyok rátok!

Párizs, szeptember 12. (Rador.) A pá- rizsi lapok részletesen foglalkoznak a nürnbergi kongresszussal. A Le Journal szerint Berlin a nemzeti szocialis'a veze- tőknek a bolsevizmus elleni éles kirohaná- sa hatása alatt áll. Az egész vlágnak az a benyomása, hogy erkölcsi háború előtt állunk, amit Berlin és Moszkva fog meg-

vívni. A harc kimenetele komor lehetősé- geket tartogat. A németek hatalmas többsé- ge tudatában van a helyzete sulyos vol- tának és tudják, hogy a béke ama inciden- sektől függ, amelyeket nem lehet előrelá- ni.

Az angol sajtó szerint Hitler beszéde lángba boríthatja a kontinenst

London, szeptember 12. A Havas távirati iroda jelenti: A nürnbergi beszédekkel ka- pcsolatban az angol sajtó felteszi a kérdést, hogy mit akar Németország? A Daily Telegraph így ír: „Hogy Németország nem szereti a bolsevizmust — amit egyébként mi sem szeretünk — azt mindnyájan tudjuk. Ez azonban nem igazolja azokat a beszé- deket, amelyek lángba boríthatják a kon- tinentet és egyesíthetik a fasiszta erőket a „szent háborúra”

olyan erő ellen, amelytől Németországnak nincs mit félnie, ha a nemzeti szocialista kor- mány valóban a német nép akaratát képví- seli. Vajjon békét akar-e Németország ezek- kel a beszédekkel? Vagy pedig meg akarja semmisíteni mindazokat a törekvéseket, amé- lyek tartós alapra akarják fektetni a békét? Egy új Locarno sikerének minden lehetőségét meg akarja akadályozni?”

A Daily Herald a következőket írja: „Moszkva említésére Hitler elveszté ön- uralmát és olybá tűnik, mint egy patológikus kór áldozata.

Ilyen feltételek mellett a Németországgal való megegyezés lehetetlen. A Morningpost úgy hiszi, hogy Hitler magá- tartása éppen a mai napokban összefüggés- ben kell hogy legyen a közelgő locarnói érte- kezlettel.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó E. T. nyomdás Új. Strada Baron L. Pop 18. Telefonszám: 8-61

CENZURAT

Teléfono: 110
 Avenida 110
 No. 22471
 16. Telefon:
 Avenida 110
 No. 606. eg
 fűldre: Havo
 félre 12. e
 jétekek díje
 KELET az
 óság egyetl
 Cárkaink utá
 ás megjelöl

Goga hall

Különös jele
 Nem mint
 hallgatnak a
 régen nem da
 Hallgat Goga
 Előre kell b
 hogy beszéljen
 Sőt.
 Amióta Goga
 a zsidókkal?
 a zsidókban nem sz
 Goga érdekebe
 ritkábban hall
 De hallani k
 és a demokrat
 A nemzeti p
 a napokat is t
 Ma volna a
 Vagyis heted
 kische Beobach
 amelyet Goga
 adott a nemet
 A cuzisták
 német ujjászül
 gyelmét, rende
 Kivánatosna
 orientációt és
 ban minden p
 és conditio m
 óságének mar
 zárja ki term
 —, hogy ne h
 must, amelyne
 ten birodalom
 német nyelvt
 Memel-vidék é
 kial német ter
 A Völkische
 lakoztat, Tel
 Mindössze
 bejött.
 Az, amelybe
 met részről v
 kedik.
 Hitler lapja
 hogy éppen ez
 letet mellőzve
 Nekünk term
 a kérdésben.
 Távrolról sem
 got, hogy beles
 vallásaita.
 A demokratia
 vánják: mit sz
 kische Beobach
 határok sérthet
 Választ kérne
 rázatot.
 Goga azonban
 Imár heted
 És a demok
 furesának, nyo
 tartják.
 Ki a nagy
 (A Zorile ma
 ter nyilatkozat
 veti a kérdést
 anarchista álla
 jobboldali mo
 kenység idézett
 bélyegminiszter
 jelentette, hog
 kötelességet. A
 átadták az i
 szanciók alkak
 feladata volt.
 világs értelme
 ország anarchiz
 kollégájára, Pop
 politikai történe
 radt volna. Kö
 amelyek ismét
 fejelettségének
 csak az új bel
 mával használta
 háborúszakában,
 jára innak, a
 jelentette, hogy
 mert ő volt az
 szankciókat ugy
 Pop Valer viszo
 zett, hivatalos i
 yelből kiderült
 zatosan panaszk
 stülnek a rendő
 tában. Az érde